



Зрадників слід карати не за те, що вони зрадили, а за те, що їм довіряли.
Наполеон Бонапарт

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТИЖЕНЬ

Вручили державну нагороду родині загиблого Героя



12 листопада в Онуфріївці вручили державну нагороду родині загиблого захисника України – Володимира Анатолійовича Позовного.

Про це повідомляє Онуфріївська селищна рада.

Нагороду передали представники Олександрійського районного територіального центру комплектування та соціальної

підтримки – заступник начальника другого відділу майор Микола Вітрик та представники місцевої влади.

За мужність, стійкість і самопожертву, проявлені у боях за

свободу та незалежність України, за вірність військовій присязі та побратимам, Володимира Позовного посмертно нагородили медаллю «За військову службу Україні».

Володимир Позовний народився 15 травня 1986 року в Онуфріївці. Навчався у місцевій школі, був спокійним і працьовитим учнем. Працював будівельником, мав «золоті руки» та справжній талант до своєї справи. Разом із дружиною Анастасією та синами жив спокійним, щасливим життям, поки повномасштабна війна не змінила усе.

2 липня 2023 року Володимир підписав контракт і став на захист Батьківщини. Служив водієм у відділенні 107-ї реактивної артилерійської Кременчуцької бригади.

У липні 2024 року під час бойового завдання на Донеччині група, у якій служив Володимир, потрапила під скид боеприпасу з безпілотною. Отримавши тяжкі поранення, він тривалий час лікувався у шпиталі Дніпра. 3 серпня 2024 року серце воїна зупинилося.

сумку, на нього ніхто так і не напав, але він вже використав зброю для розбійного нападу і вбивства», – написав Андрій Небитов.

Смертельна ДТП

13 листопада на автодорозі М-05 Київ–Одеса, що і Голованівському районі, сталася дорожньо-транспортна пригода, унаслідок якої загинув чоловік.

За попередніми даними, водій автомобіля Toyota Camry 1987 року народження, рухаючись у напрямку Одеси, не дотримався безпечної дистанції та зіткнувся з вантажівкою Volvo із напівприцепом Krone під керуванням водія 1981 року народження.

Унаслідок зіткнення водій легковика загинув на місці.

Жінка сяде на 8 років

У селі Грузьке Кропивницького району 47-річна жінка вдарила чоловіка ножом у груди під час конфлікту.

За даними слідства, конфлікт між парою спалахнув під час вживання алкоголю. У розпал сварки жінка схопила кухонний ніж і вдарила ним чоловіка у груди. Від отриманого поранення він загинув на місці.

Свідки у суді розповіли, що обвинувачена зловживала спиртним, часто виганяла та біла співмешканця, однак він ніколи не звертався по допомогу.

Суд погодився з доводами прокуратури, що дії жінки мали ознаки умисного вбивства, та призначив їй покарання у вигляді 8 років позбавлення волі.

Вирок суду ще не набрав законної сили й може бути оскаржений в апеляційному порядку.

Аварія на Інгульській шахті

11 листопада близько 14:30 на Інгульській шахті ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» стався прорив гідрозакладальної (твердіючої) суміші в підземній виробці відпрацьованого блоку.

За даними Міністерства енергетики, на момент інциденту в аварійній ділянці перебували четверо працівників – двоє з них самостійно залишили зону, 17 листопада знайшли тіло одного з двох зниклих гірників. Тривають рятувальні роботи за участі ДСНС та шахтарсько-рятувальних загонів.

Спеціальною комісією розслідує причин аварії.

Загинув від рук грабіжника

15 листопада стало відомо, що оперативниками карного розшуку Кіровоградщини й Черкащини встановили та затримали підозрюваного у жорстокому вбивстві військовослужбовця.

Як повідомив заступник голови Національної поліції – начальник кримінальної поліції, до правоохоронців звернулася мати воїна, який поїхав купувати старенький ВАЗ і безслідно зник.

На жаль, через деякий час його тіло знайшли в лісі на межі Кіровоградської й Черкаської областей з вогнепальним пораненням.

«Захисника, який вижив на фронті, заманив у пастку під виглядом продажу авто і холоднокрівно застрелив заради грошей раніше засуджений 50-річний чоловік з Кіровоградщини. У 2017 році його вже притягали до кримінальної відповідальності за незаконне зберігання зброї (носив пістолет «для самозахисту і відбиття гіпотетичного нападу»). У під-

ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Нічна атака

14 листопада внаслідок нічної ракетно-дронові атаки на Кіровоградщину в Новоукраїнському районі пошкоджено ліній електропередач.

Без світла залишилися 16 населених пунктів району та частково місто Новоукраїнка. Зранку бригади РЕМ ПрАТ «Кіровоградобленерго» приступили до роботи і станом на 8 годину відновили електропостачання.

За даними моніторингових служб ЗСУ, цієї ночі російські окупанти випустили по Україні:

крилаті ракети 3м14 комплексу «Калібр»;

аеробалістичні надзвукові ракети х-47м² комплексу «Кинджал»;

балістичні ракети 9м723 ОТРК «Іскандер-М» / KN-23;

ударні та імітаційні БпЛА.

Загалом 430 дронів і 18 ракет. Атака була спрямована на об'єкти енергетики, найбільше постраждали Київ, Київська область, окремі територіальні громади Дніпропетровщини.

Відомо також про влучання в житлові будинки у Києві, є постраждалі та загиблі.

Через Кіровоградщину цієї ночі пройшли:

крилаті ракети, які прямували на Умань і Київ;

групи безпілотної в кількості від 2 до 50, які прямували на Полтавщину, Черкащину і Київщину.

«З ночі працюють наші екстрені служби на місцях російських ударів. Підлий обстріл. Станом на зараз уже відомо про десятки поранених людей, у тому числі це діти та вагітна жінка. На жаль, четверо людей загинуло. Близько 430 дронів і 18 ракет було в ударі, в тому числі балістика та аеробалістика», – прокоментував президент.

КУЛЬТУРА І СПАДЩИНА



«Баба Єлька» створює енциклопедію етнографічного обличчя Кропивниччини

Видавництво «Кропивництво» готує до друку книгу «Сто експедицій «Баби Єльки». Етнографічне обличчя Кропивниччини», створену на основі багаторічних фольклорно-етнографічних досліджень ГО «Баба Єлька». Ідея народилася давно, а війна пришвидшила її втілення – команда вирішила зібрати та зберегти матеріали в найбільш надійному форматі.

Концепцією видання став альбом Івана Гончара «Україна і українці». За аналогічною структурою команда оформить свої матеріали, адже Кіровоградщина мало представлена у праці Гончара. Дозвіл на використання концепції дав його син.

У книзі покажуть сто експедицій і населені пункти області: традиційні пісні з нотами, рецепти страв, зразки вишивки, елементи архітектури, діалектні вислови та побутові особливості. Обкладинку створили на основі старих світлин із сіл Павлиш і Бірки.

«На тематичному розвороті, присвяченому селу чи кільком селам, буде представлено традиційну пісню з паспортом і нотами, рецепт місцевої страви, зразки вишивки (рушник, килим), одягу, писанки (за наявності), зображення будинків та їхніх архітектурних деталей – димарів, парканів, плитки, а також цитати з живого мовлення з діалектизмами. Ми хочемо показати особливість кожного

населеного пункту через побут і мову, орнаментуку, способи оздоблення...» – пояснила голова ГО «Баба Єлька» Інна Данильченко.

3 2018 року команда провела 121 експедицію у 132 селах, однак лишаються «білі плями», куди планують поїхати повторно.

«Днями відбулася перша експедиція в село Хашувате в рамках проекту, де нашої команді вдалося записати неймовірні свідчення про Голодомор і масові розстріли євреїв під час Другої світової війни, а також рецепти місцевої єврейської кухні», – додала Світлана Листюк.

Паралельно в Етнолабораторії розвиватимуть просвітницький напрям: майстер-класи, екскурсії.

Команда закликає жителів області ділитися родинними речами для фіксації у книзі. Проект підтримують фонд «Аскольд і Діпр», ІСАР «Єднання» та уряди Норвегії і Швеції. Над дизайном і виданням працює видавництво «Кропивництво».

ВАРТО ЗНАТИ

Зимова підтримка 2025. Як оформити в Укрпошті

Пенсіонери та одержувачі всіх видів державних соціальних виплат, які отримують зазначені виплати через Укрпошту (а це близько 2 мільйонів громадян), автоматично отримають 1000 гривень допомоги в день виплати пенсії чи соціальної виплати. Тож їм нічого не потрібно робити — лише вирішити, на що витратити свою суму, та чекати день виплати. Для зручності громадян ми синхронізували дати виплати пенсій та програм підтримки.

Усі інші громадяни, які не можуть оформити заявку на отримання виплати через застосунок «Дія» (а таких багато – зокрема люди з інвалідністю або ті, хто проживає в місцевостях без зв'язку чи не має смартфона), можуть подати заявку на отримання виплати через Укрпошту

з 18 листопада до 24 грудня включно. Зробити це легко – у будь-якому відділенні або через листоношу.

Маломобільна людина, яка не має можливості відвідати відділення Укрпошти для подання заяви, може звернутись на гарячу лінію Укрпошти за телефоном: 0 800 300 545.

Важливо: отриману «Зимову підтримку 2025» можна витратити безпосередньо в Укрпошті: оплатити комунальні послуги;

передплатити газету чи журнал;

оплатити поштові послуги (посилки, тара, марки);

замовити лікарські засоби українського виробництва;

придбати товари українського виробництва;

зробити donat на ЗСУ.

ШАНА

Понад усе вони любили Україну

У Кропивницькому віддали останню шану загиблим Героям-землякам



Громада Кропивницького, як і вся Україна, платить найвищу ціну у боротьбі за свободу і незалежність свого народу. Жорстока війна обпалоє душі й серця, безжалюно забираючи найкращих синів і доньок України. Ми схилиємо голови перед подвигом Героїв і віддаємо шану їхній мужності, відвазі та вірності країні.

Олег Лодатко народився 22 серпня 1969 року в Кропивницькому. Навчався у загальноосвітній школі №9. Згодом здобув фах електрика в місцевому професійно-технічному училищі. Одружився. Пройшов військову строкову службу.

Все життя Олег Лодатко присвятив родині, яка була для нього справжнім осередком любові, спокою та натхнення. Дружина, двоє дітей, спільні плани та багато років підприємницької діяльності у сфері торгівлі у місті та області. Його знали як людину чесну, працювиту та відповідальну, того, на кого завжди можна поклатися.

Трагічний для родини 2021 рік став переломним: Олег Лодатко втратив дружину. Та зібравши сили, він продовжив життя. Пішов працювати на завод «Три Стар», де сумлінно трудився до початку повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Коли ворог прийшов на українську землю, Олег Лодатко не залишився осторонь. Вірний обов'язку і рідній країні, він став на її захист у травні 2023 року. Служив на посаді водія кулеметного взводу, воював на Донецькому напрямку. Мав статус учасника бойових дій.

У запеклих боях за місто

Часів-Яр Олег Лодатко був поранений. Однак, не думаючи про себе, врятував побратима. Після лікування він знову повернувся до свого підрозділу.

6 липня 2024 року під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Нью-Йорк Донецької області зв'язок із Олегом Лодатком обірвався. Відтоді його вважали зниклим безвісти. Для родини почався довгий і болісний період очікування, що тривав п'ятнадцять місяців — часу надії, віри та невимовного болю.

У жовтні 2025 року після проведення ДНК-експертизи було офіційно підтверджено загибель воїна. Йому було 54 роки...

Олег Лодатко — це приклад справжнього чоловіка: мужнього, врівноваженого, доброго і світлого. Він ніколи не відмовляв у допомозі, завжди підтримував тих, хто поруч, і вірив у добро. Після себе він залишив світлу пам'ять, щиру любов рідних і глибоку вдячність усіх, хто його знав.

У Олега Лодатка залишилися донька, син, брат та троє онуків — найдорожчі, заради кого він жив і працював, заради кого боронив Україну.

Василь Каприця народився 4 серпня 1971 року в селі Миколаївка Олександрівського району. Коли він був ще дитиною, родина переїхала до Кропивницького. Навчався Василь у загальноосвітній школі №21, після чого здобував робітничі професії у професійно-технічному училищі №8. Працював водієм при Штабі цивільної оборони Кіровоградської області.

Військову строкову службу

пройшов у Німеччині. Після повернення до рідного міста знову став до праці у Штабі. А згодом працював на різних посадах підприємств Кропивницького, де його цінували за працьовитість та доброзичливість.

Із 2016 року Василь Каприця пов'язав свою трудову діяльність з Центром екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Кіровоградської області, працюючи у відділі автогосподарства. На цій посаді він неодноразово доводив свою надійність, уважність до людей і відповідальне ставлення до роботи. У вільний час любив рибалити, знаходячи спокій у тиші природи. Завжди відгукувався на прохання про допомогу, особливо підтримував родини військових, які потребували турботи й людського тепла.

У червні 2023 року Василь Каприця приєднався до Збройних сил України, ставши на захист рідної землі. Служив водієм механізованого взводу 57-ї окремої мотопіхотної бригади імені кошового отамана Костя Гордієнка. Воїн виконував бойові завдання на Донецькому напрямку, мав статус учасника бойових дій.

Солдат Василь Каприця загинув 12 серпня 2023 року, виконуючи бойове завдання в районі населеного пункту Берхівка Донецької області. З того часу вважався зниклим безвісти. Для родини це були тяжкі дні й місяці невідомості — пошуки, спроби дізнатися бодай щось, надія побачити його серед живих. Два роки і два місяці минули у чеканні, сповненому віри й болю. У жовтні 2025 року результати ДНК-експертизи підтвердили загибель солдата. Йому було 52 роки...

Василь Каприця був людиною широго серця й доброго характеру. Справедливий, відповідальний чоловік, який понад усе любив свою сім'ю, цінував людяність і чесність.

Без нього залишилися мама, дружина, троє дітей, сестра та брат — рідні, для яких він був надійною опорою, захистом і гордістю.

Наші захисники і захисниці — мов янголи-охоронці. Вони завжди залишаються поруч — у наших серцях, у наших спогадах, у кожному дні. Вони дарують світло віри, силу духу та приклад безмежної любові до своєї землі.

І доки живе вдячність Героям у наших серцях — житиме Україна.

Схилимо голови й вшануємо пам'ять наших Захисників хвилиною мовчання.

Слава їм! Вічна і світла шана!

ПЕРШІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕКОРД УКРАЇНИ: вчитель із Кропивницького створив перший українсько-англійський словник шрифтом Брайля

Перший українсько-англійський словник шрифтом Брайля для незрячих людей видав учитель ліцею «Перспектива» із Кропивницького Ярослав Сидоренко. 1 листопада у Києві видання офіційно зареєстрували як Національний рекорд України у категорії «Перші».

Це перший в Україні словник такого формату для людей із порушеннями зору. Автор словника каже, для нього це важливо не як особисте досягнення, а як крок до доступнішої та інклюзивної освіти у Кропивницькому. Як виникла ідея створити такий словник, Ярослав Сидоренко розповів Суспільному.

Коли я повертався з церемонії нагородження Global Teacher Prize Ukraine 2025, де я став фіналістом і був натхненний успіхами колег, я запитав себе: а що я можу зробити унікальне і корисне? Приїхавши додому, я переглянув фільм «Книга Лая», у якому головний герой зберігав єдину книгу — Біблію шрифтом Брайля. Тоді я замислився, а чи є в Україні словники шрифтом Брайля? Відповідь була очевидною — немає. Тоді й виникла ідея створити українсько-англійський словник шрифтом Брайля. Працював дуже швидко, від моменту ідеї до реалізації минув місяць, — розповів Ярослав Сидоренко.

Видати словник вчителю допомогли фахівці Ресурсного центру «Україна», обкладинку для ви-



дання створила дизайнерка Дарина Слюсарчук. В оформленні обкладинки словника дизайнерка використала айдентику: два символи — відбиток пальця, що означає індивідуальність і лінії життя, і літера «Я», яка символізує самопізнання. Філософія словника і головна мета автора — можливості без меж.

До словника увійшло пів тисячі найуживаніших українських слів.

Я радийся з фахівцями інклюзивної освіти, тифлопедагогами, зі спеціалістами шкіл для незря-



чих, щоб створити саме універсальний словник. У ньому одна сторінка надрукована шрифтом Брайля, інша — кирилицею. Так надруковані англійські і українські слова з позначенням частини мови і синонімічним рядом. Чому 500? Бо враховували вагу словника, адже створювали його перш за все для дітей, щоб вони маленькими ручками могли втримати книгу, — пояснив Ярослав Сидоренко.

Перший українсько-англійський словник шрифтом Брайля для незрячих людей керівниця Національного реєстру рекордів Лана Ветрова 1 листопада зареєструвала Національний рекорд України у категорії «Перші». Ярослав Сидоренко каже, хотів цього визнання не для особистої слави, а для визнання важливості проблеми доступності освіти, рівності для незрячих людей, адже вони так само повинні мати змогу і можливість відчувати на дотик нові знання, іншу мову.

Я хочу привернути увагу меценатів до цієї важливої справи, бо це надзвичайно важливо. В Україні 80 тисяч незрячих людей. Кожні 5 секунд у світі хтось втрачає зір, наші захисники теж, на жаль, у зоні ризику і для них також важливо вивчати англійську мову. Коли людина дізнається про визнання книжки, вона сприймає її не як звичайне видання, а як саме ту, яка їй справді потрібна. Саме тому для мене є важливим визнання Національного рекорду, — каже упорядник словника.

Нині Ярослав Сидоренко запрошує долучитися меценатів до тиражування українсько-англійського словника для незрячих і планує у подальшому створити такі ж тематичні іншомовні словники шрифтом Брайля.

Любов ПОПОВИЧ

■ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Менше мінімалки: коли це законно, а коли порушення

У 2025 році мінімальна заробітна плата в Україні становить 8 тисяч гривень на місяць або 48 гривень за годину. Це — гарантований державою рівень оплати праці, який має забезпечити базові соціальні стандарти для працівників. Водночас у низці випадків роботодавці можуть нараховувати менше. І це не завжди є порушенням трудового законодавства.

Як пояснюють у Державній службі України з питань праці, зниження зарплати нижче мінімального рівня можливе лише за чітко визначених умов. Зокрема, якщо працівник працює неповний робочий день, перебуває у відпустці без збереження зарплати або виконує роботу за сумісництвом. Також менша оплата може бути нарахована у випадках, коли праців-

ник не виконав норму виробітку, допустив брак продукції або порушив трудову дисципліну, що призвело до зменшення обсягу виконаної роботи.

Що потрібно зробити, щоб не втратити право на податкову знижку

Якщо протягом року були витрати на навчання, іпотеку, страхування життя або інші витрати, що підпадають під знижку, держава повертає 18 відсотків від цих витрат. Знижка оформлюється лише до 31 грудня наступного року після понесених витрат. Отже, до 31 грудня 2025 року можна отримати податкову знижку за 2024 рік.

Залишилося менше двох місяців, щоб скористатися цим правом. Українці, які офіційно працевлаштовані та сплачують податок на доходи фізичних осіб, можуть повернути частину коштів із бюджету.

Для цього необхідно подати податкову декларацію про майновий стан і доходи до 31 грудня включно. Якщо зробити це після дедлайну — право на знижку втрачається.

На що можна використати податкову знижку?

До податкової знижки можна включити низку витрат. Серед них — оплата навчання (за себе чи членів родини першого ступеня споріднення), благодійні внески, проценти за іпотечним кредитом, страхові платежі або пенсійні внески. Також компенсуються витрати на допоміжні репродуктивні технології, переобладнання транспорту на альтернативне паливо, будівництво чи придбання доступного житла, а для внутрішньо переміщених осіб — витрати на оренду житла.

Окремо знижку можна отримати за придбання акцій компаній, що мають

статус резидента «Дія Сіті», а також за оплату державних послуг, пов'язаних з усиновленням дитини.

Як скористатися податковою знижкою?

Щоб скористатися знижкою, до декларації потрібно додати підтверджувальні документи — чеки, квитанції чи договори залежно від виду витрат. Подати декларацію можна трьома способами:

- Особисто або через уповноважену особу в податковому органі;
- Поштою — з повідомленням про вручення та описом вкладення;
- Онлайн — через Електронний кабінет платника.

Податкова знижка — це реальна можливість повернути частину витрачених протягом року коштів, тож варто подбати про подання декларації завчасно, аби не втратити це право.

ОСОБИСТОСТІ

КРОПИВНИЦЬКИЙ ГОГЕН

Про ім'я Гогена я почув, коли ще був малим, від моїх вчителів Кіровоградської дитячої художньої школи Юрія Іващенко, Михайла Надеждіна, Леоніда Бондаря. Тоді вони були у захваті від французьких імпресіоністів, де задували і цього талановитого художника.

Згодом, навчаючись в Одеському художньому училищі, познайомився з деякими репродукціями з їхніх робіт. Але скласти об'єктивне враження від побаченого заважала система академічного навчання, яка заперечувала мистецькі досягнення цих митців. А вже в художній освіті домінувала система соціалістичного реалізму, яка робила наголос на класичному малюнку. Тому лише після закінчення Українського поліграфічного інституту ім.Івана Федорова (тепер Українська академія друкарства) я вирішив навчатися абстрактному живопису.

Як художник-графік я вже був автором ілюстрацій кількох пресистичних книжок, учасником обласних і республіканських виставок, що дало підстави в 1982 році вступити до молодіжного об'єднання Одеської організації СХ СРСР, а далі стати позаштатним художником Кіровоградських виробничих майстерень Художнього фонду УРСР. Для живописців старшого покоління, з якими довелося працювати (Б.Домашин, В.Федоров, О.Логвинюк), я був лише амбітним молодим графіком. А от поява в цій спільноті старшого за віком Григорія Гнатюка із Небелівки Голованівського (тоді Новоархінгеського) району стала для них справжньою проблемою і суцільним викликом.

Справа в тому, що Гнатюк, свого часу пройшовши мистецьку школу викладача В.Ленчина у Харківському художньому училищі, представ, на відміну від мене, вже сформованим живописцем, зі певними світоглядними позиціями. Кумиром його творчості був відомий постімпресіоніст – графік Поль Гоген. Роботи французького митця приваблювали відсутністю об'ємних форм, що надавало картинам яскравого кольорового звучання. Це успішно застосовував у своїх роботах Григорій. Проте такий підхід не співпадав з баченням кіровоградських «реалістів», які все довкілля сприймали через призму академічного малюнка. Але найбільше здивування в них викликали полотна Григорія з тканини вирізками, пришитими до основи цупкими нитками. Насамперед такого вони ніколи не бачили, і ніхто не розумів, для чого це потрібно. Крутячи пальцем біля скроні, висловлювали власне обурення творчими витівками цього зухвалого колеги. До того ж вони не розуміли скрутних обставин життя художника із села, якому коштів вистачало лише на кефір і бутлочку.

Я добре пам'ятаю наші розмови з Григорієм в його майстерні на розі вулиць Жовтневої рево-

люції (тепер Вокзальна) і Чигиринської, частими відвідувачами якої були колеги Плітін, Кривко, Калінка, Кир'янов та мистецтвознавиця Світлана Ушакова. Тоді між прослуховуванням класичних творів Моцарта, Баха, Вівальді, Генделя ми обговорювали прозу Гессе, Маркеса, Камю, Фолкнера; останнього Григорій любив понад інших.

Тож через матеріальну скруту, відсутність творчої самореалізації через привалювання у місті «салонного мистецтва» він був вимушений знову повернутися в Небелівку, про що давно мріяв. Це нагадало історичну втечу його кумира Гогена на далекий острів Таїті, який, відмовившись тоді від французької традиції «гарного смаку», здійснив свою мрію навчатися «простоті» у дикунів магічного острова.

У роботах Григорія Гнатюка кольорове забарвлення предметів часто не співпадало з побутовими уявленнями про них. А це дратувало не лише глядача, а й відомих і досвідчених художників.

Такий зверхній підхід до творчості митця тривав до моменту, коли на одній із художніх виставок його роботу відзначила видатна українська художниця Тетяна Яблонська, котра помітила його нетрадиційний підхід щодо зображення села. На картинах Гнатюка оживали культурно-історичні традиції з витоками землеробства, культом жінки-матері, що сягають неповторного Трипілля. (Розкопки давнього поселення на той час проводилися в цій місцевості.) А зображена ним українська селянка у своєму обійсті була одночасно і господинею і ангелом-охоронцем.

Символіка в роботах Гнатюка пронизувала всю його творчість як з точки зору християнської традиції, так і язичницьких вірувань. Художник зумів показати не лише захоплення ним, а й непросте життя людини-селянина. В інтерв'ю журналісту Броніславу Куманському Гнатюк зазначав: «Село, яке свого часу генерувало культуру, зараз хіба що невміло її споживає, та й то не у кращих її зразках. Воно забуло свої звичаї, вже й пісні забуває. Відчуження від землі народило байдужість до роботи, до її практичних наслідків». Цей біль за долю рідної Небелівки у своїх роботах художник опоетизовував, намагаючись представити глядачеві як останню можливість пережити красу всіма забутого українського клаптика землі.

Тож повернення у село не виправдало сподівань Григорія. Небелівка дитинства відійшла в минуле назавжди.

Підштовхнув до активної



творчості приїзд у село голови обласної організації спілки художників Михайла Надеждіна зі своїми друзями Валерієм М'ятовичем і Броніславом Куманським. Вони розчулили митця, передавши йому кілька упаковок олійних і гуашевих фарб. Проте Григорію це було непотрібно. Пасторали народжувалися в його душі, оповиті магією сільського побуту.

Гогену пощастило: хоча і з запізненням кмітливі європейці збагнули значущість творчого доробку свого генія, розмістивши його твори в найкращих музеях, що дало можливість зберегти цілісний образ художника. А що буде зі спадком нашого земляка? Після його загибелі доля мистецької спадщини художника й досі невідома. До речі, на початку 90-х обласна художня галерея, що розташовувалася в приміщенні колишнього Спасо-Преображенського собору, організувала виставку творів Григорія Гнатюка. До того ж йому судилося стати першим кіровоградським художником, який мав персональну виставку у Києві. А чи можливо таке сьогодні?

Дай, Боже, щоб талановитого, самобутнього художника із Небелівки, заслуженого художника України Григорія Гнатюка не забули на рідній землі. Адже справа не тільки у коштах, а й у волі до збереження пам'яті про нашого земляка.

Ігор СМІЧЕК

Від редакції. Цьогоріч члену Національної спілки художників України Ігорю Смічеку присуджено обласну премію у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства ім.О.Осморкіна у номінації «Мистецтвознавство та історія мистецтв» за серію авторських публікацій 2023-2025 років, присвячених ролі культури у воєнний час, творчості відомих митців Кіровоградщини та світових художників. Також лауреатами премії стали художники Ольга Коломієць у номінації «Національна традиція» та Олександр Брітцев у номінації «Новітні спрямування».



найбільше її бажання — щоб в Україну повернувся мир, а всі, хто її боронить — додому.

ДИВОСВІТ

ГЕРДАНИ, СИЛЯНКИ, КОТИЛЬЙОНИ – ДЛЯ КРАСУНЬ

Усякий дар до творчості діється від Бога. І не важливо, коли розвивається цей талант: з раннього дитинства чи вже у пізньому віці. Потім вже талант розкривається, стає більш досконалим. Саме цей принцип можна побачити у творчості членкині Національної спілки майстрів народного ужиткового мистецтва Галини Неділько. Пані Галина вишиває картини та ікони, обкладинки на паспорт, серветки, метелики до чоловічих сорочок, а також робить з бісеру та стрічок різноманітні прикраси: гердани, силянки, кольє, котильйони, браслети. Щодо секретів своєї майстерності вона розповіла:



– Почала вишивати з дитинства. Спочатку перейняла традиції у бабусі Софії Пипенко, яка вмila самотужки виробити волокно, зіткати полотно, а потім його вишити. Плоскінь вибирала, сушила й мочила (аж до двох тижнів) в річці Чорний Ташлик, що протікає у Добровеличківському районі. А взимку бабуся ткала на ткацькому верстаті, який змайстрував її брат Федір. Моя мама Марія Неділько також вишивала рушники та скатерки. На жаль, рушників, що вишила вона, не збереглося. Але дуже дорогі мені два рушники з домотканого сірого полотна, які виробила моя бабуся більше ста років тому. Вона була родом зі Полтавської області, то один її рушник вироблений в стилі «полтавської глadi», а інший – «рішель».

Моїми першими роботами були картина хлопчика і дівчинки у матроській формі та подушечка, вишита болгарським хрестиком. Я вишивала і в шкільні роки, і коли навчалася в Кіровоградському інституті сільськогосподарського машинобудування, і коли вже працювала інженером-технологом на заводі «Червона зірка». І зараз інколи вишиваю. Нещодавно в гарнізонному Храмі Покрови Пресвятої Богородиці відбулося 19 обласне свято духовного співу «Молось за тебе, Україно», де всі охочі могли ознайомитися з виставкою робіт народних майстринь. Я також взяла участь у ньому, представила вишиті нитками та бісером роботи: зображення Янгола та Молитви «Отче наш».

– А як ви стали виготовляти прикраси?

– Заохотила до цього мене моя онучка Аліна. На її прохання я виготовляла браслети з бісеру. Спочатку вони були недосконалими, тож пізніше я їх переробила. В інтернеті я знаходила схеми, за якими почала створю-

вати власні роботи. Зараз для виготовлення гердан створюють власні схеми, які мають українську символіку. Роблю також і силянки – це жіночі прикраси, що закриваються навколо шиї застілкою.

Спочатку я виставляла свої роботи у ятках біля міської ради, коли відбувалися різдвяні та новорічні ярмарки. На одній з цих виставок мої роботи побачила голова спілки майстрів Кіровоградщини Олександра Пренко. Саме вона порекомендувала вислати їх на конкурс до національної спілки майстрів мистецтва України. Як результат, мої доробки були визнані кращими. А у 2021 році атестаційна комісія присвоїла мені звання народної майстрині України. Я мала честь відтворювати п'ятнадцять музейних робіт, зокрема із Західної України, користуючись схемами Ангеліни Литвиненко, майстрині художньої вишивки та бісероплетіння, яка відновлювала силянки. В нашій місцевості жінки надавали перевагу переважно намисту, коралям, бусам. Натомість у Західній Україні розповсюджені більше гердани, силянки, котильйони.

– А як Ви працюєте над створенням силянок, скільки часу витрачаєте на одну роботу?

– Це залежить від розміру прикраси. Спочатку обираю схему, визначаюся з кольорами і насаплю у кучки різнокольоровий бісер. Потім набираю на голку по дві три бісерини одного кольору і протягую на нитку, щоб скласти візерунок. Потім цей процес повторюю знову. Так виходить силянка. Вони бувають довші й коротші, ширші і вузькі. Нещодавно я намалювала схему, а потім зробила силянку на основі вишиванки Левка Лук'яненка. Над цією прикрасою я працювала майже місяць. Гердани створюю на верстаті, який для мене змайстрував мій син Михайло. Нещодавно я зробила такий виріб, на якому зобразила маки.

– А скільки назбиралося у Вас робіт?

– Їх дуже багато. Я навіть не можу їх порахувати, оскільки вони розлетілися по всьому світу. Вони прикрашають красунь в Еміратах, Голівуді, Німеччині, Польщі, Іспанії, Японії, Кіпрі та багатьох інших країнах світу.

Мене часто запрошують на різноманітні виставки. Саме там купують мої прикраси. Зараз планую їхати до Києва на міжнародну виставку. Беру щорічну участь у виставці на підтримку ЗСУ, яка проходить у Музеї мистецтв. Також співпрацюю з Іриною Згривець, котра виставляла їх на різноманітних аукціонах. Зібрані гроші ми відправляли на підтримку наших воїнів.

– А чи є у Вас ідеї для наступних своїх робіт?

– Ідей у мене дуже багато. Але інколи не вистачає часу, аби їх реалізувати. Вони народжуються в моїй уяві несподівано. А я потім вигадую, які кольори застосувати.

– Дякую, Вам пані Галино, за цікаве інтерв'ю і бажано Вам міцного здоров'я, наснаги та ще довго радувати своїх прихильників чудовими виробами.

Світлана
НИКОЛАЄВСЬКА

ПРИВІТАЛИ ДОВГОЖИТЕЛЬКУ ЗІ 101-М ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

Цілий вік і один рік має за плечима кропивничанка Ганна Омелянівна Матковська. 13 листопада зі 101-м днем народження довгожительку привітали працівники департаменту соціального захисту Кропивницької міської ради.

Завітали гості, як і годиться, з квітами і подарунком, аби побажати іменинниці міцного здоров'я і ще багато років топити ряс.

За свій довгий вік Ганна Омелянівна Матковська бачила всього: і лихого, і доброго, пережила страшний Голодомор і війну,

не сито жила й у повоєнні роки, тяжко працювала. Все життя трудилася у колгоспі у Вільшанському районі, де народилася і жила з родиною, аж поки не поховала там свого чоловіка. Коли залишилася сама, наймолодша донька забрала матір до себе у Кропивницький. Ось уже два десятиліття жінка живе, огорнута родинним теплом і увагою.

За своє життя найбільше багатство, яке надбала — троє дітей, шестеро внуків і восьмеро правнуків. Жінка каже, не сподівалася, що війна обпалить і її юність, і старість. А сьогодні

■ ІСТОРІЇ З ЖИТТЯ

...І ВИВЕДУТЬ З ДВОРУ КОРОВУ

Наша велика родина, за тодішніми господарськими мірками, заможною не була. Землі – обмалъ, синів, невісток і онуків – купа. Проте в найми не йшли, на багатших не батракували, попідтинно не вмирали. Обходились своєю працею. Прабаба згадує, що за її дитинства у дворі була навіть пара волів і сьака-така пасіка – може, два, може, три вулики. Був добротний сільськогосподарський реманент. Усім цим до часу кермував мій прапрадід Панас (Охтанасій). Кермував вправно. Кожного ранку він узував свої незмінні юхтові чоботи – лівий чобіт на праву ногу, а правий на ліву – і поволеньки йшов уздовж хутора. Дворів, у яких жили його сини з невістками чи зяті з дочками, було в селі чимало. Отож, Охтанасій заходив до кожного двору, роззирався навкруги – чи все гаразд, і ні з ким не вітаючись, не звертаючи ні на кого жоднісінької уваги, йшов у наступний двір. Якщо де зустрічав не порядок – не складену солому, не викопану картоплю, не перевезені гарбузи – учиняв добрячу уяку. За його командою все швидко складалось, викопувалось і перевозилось. Охтанасій йшов додому, лягав собі на піч і ждав наступного ранку, до жіночих розмов та до щебету онуків особливо не дослухавшись. Серйозний був Охтанасій. Дарма, що чоботи напакі взував. І сприймали його в сім'ї належно. Для лірики не було в ньому місця. Ото хіба вже в глибокій старості виходив Охтанасій увечері на ганок, приставляв долоню до вуха і скрушно зітхав: «Ееее, не чуть уже, не співають дівчата й парубки». Починалися тридцять.

До тридцять третього року Охтанасій не дожив. Зате дожила моя прабаба, наймолодша його дочка. У тридцять третьому їй якраз було двадцять три роки. Вона мала б усе добре пам'ятати й мені розповісти. Але тут якраз і починається дива... Почувши, вже в роки незалежності, у школі про Голодомор, я намагався розпитати про це свою прабабу Явдошку, дізнатися, так би мовити, з перших вуст. Якщо в хаті був хтось іще, прабабине лице ставало безпомічним, вона здвигала плечима, кречкала, зітхала й лепетала щось про недорід. Нерішуче, невпевнено, ховаючи очі. Коли ж би були на одинці, прабаба близько-близько прихилилася до мого вуха й шепотіла, як вогнем обпікала:

– Лежимо вранці, ще й світ не зайнявся... аж заходять у двір двоє, в картузах. Та в повітку, та до корови. Виводять з двору, виводять, Серьожака...

Десь тут голос її ламається, на неї нападає страшна задуха, у грудях озиваються смертні сопілки.

– Геть, бабо, не розказуй. Тобі погано! Мовчи, не розказуй! – кричу я до неї й руками махаю, боячись, що вона зараз отак і вмере, згадуючи.

Упоравшись із диханням, моя Явдошка продовжує, часто косячись на двері:

– Пшеницю забрали раніш. Усю. Люди думали – сховаєм. Чорта хто сховав! Усе повикопували та понаходили!

Із цих уривчастих розпитів я дізнався, що в їхньому селі з голоду наче ніхто й не вмер. У сусідніх умирали, бо там віднімали не тільки пшеницю, а й усю картоплю, квасолу, буряки й іншу городину. Тоді я дуже дивував-

ся – чого ж то воно так неоднаково – а багато пізніше збагнув, що дуже часто все залежить не стільки від вищої влади, скільки від «товаришів на місцях». У нашому селі було не так і багато незаможників, колишніх батраків. Багатіших «куркулів» теж, за її словами, не було. А значить не було й підходящої арени для розгортання кривавої класової боротьби, як в інших селах.

– А в других селах було... Боже мій... – продовжувала прабаба, вже обійнята своєю пам'яттю. – Одна жінка ходила тут... вже навесні, пухла. Так каже – прийшли до них і не тіки їжу одняли, а й ряднину з-під дитини витягли, в колиці, лялька мала лежала. Воно кричить – а воно тягне, гад. Баба давай голосить та однімать, а він її об піч головою! Ото ірод, і-і-і-і... то в нас такого не було. Не чула. Забожилася, що не чула.

– І що ви її жінці... дали їсти? – питаю я з острахом, боюся почути, що ні, не дали, бо самим мало було.

– Та навесні не гурт що й було. Макуху мочили. Та терли. Та варили. Вже ні квасоліни, нічого. Дали їй. Вона назбирала тих грудок у пазаху, сіла отам, де коні... отам, де місток тепер, що машини їздять, та їла поки й... найшли її на другий день. У руках ще грудка ціла, очі розплющені, а вже холодна. Казала лікарша Міля Тимофіївна – заворот кишок. Вона, сказати, голодна була та нахвталася. Такого багато було тоді.

– Так, а риба? Ти ж казала, рибу ловили в озері, в лісі. Чого ви риби не їли? – допитуюся, а в самого вже очі круглі від жаху.

– Тю! Та я ж кажу, це вже навесні було. Яка там риба! З того озера три села ловило, його неводами процідили так, що там уже й пуголовка не осталося... Весна була найхужа. Геть. Геть-геть! – Явдошка часто й дрібно хреститься, віддано дивиться вгору, туди, де Мати Божа в рушниках.

Допитавшись щось про репресії, про колективізацію в діда – власне ж, прабабиного сина – було справою невдячною. Він народився в тридцять восьмому. У школі його вчили дивитися на одне, а бачити інше. Та шкільна наука так міцно в'їлася в його свідомість, що він і в незалежність, здається, років десять не вірив, і владу лаяти остерігався, і прабабі, з якої іноді проривалися якісь спогади, казав незмінне «Ану цитуйте!»

На другому, здається, курсі університету, під час якоїсь там фонетичної практики, я вирішив узяти тему Голодомору й розпитати сільських бабів про це – щоб записати, щоб якимось увічнити. Нічого не вийшло. Баби, ровесниці моєї Явдошки і трохи молодші, кусали красчок хустки, оскирялися й лепетали щось про недорід, щось про неврожай та про засуху. Ховали очі, червоніли й жалілися, що ніколи їм з мною говорити, бо й грядка не полота, і кури не годовані, і корова реве, не здоена. Довелося мені нашивидкуруч міняти тему та розпитувати їх про обряд сільського весілля чи щось таке...

Вони, ці баби, такі, як моя Явдошка, воліли мовчати. Але носили це в собі до смерті. Я вже навіть не кажу нічого про пресловуті крихти, які вони змітали зі столу після обіду й укидали собі в рота. Цей рух у мене досі перед очима. Але не тільки...

Перед смертю моя прабаба Явдошка почала потроху виживати з розу-

му. Від грядки, яку вона полола ще в вісімдесят із гаком, син із невісткою її відлучили. Навіть останні роки не дозволяли лантухів латати й буряків чистити. Її здорова селянська основа, її світогляд, оснований на неперервному річному циклі усіляких робіт, її руки й душа, які жодного іншого сенсу життя, окрім цих робіт, не знали, – почали занепадати, викривлюватися, вирождуватися, терпіти неминучий крах.

... Я сидів на стільці й дивився на прабабу Явдошку в полоні видіння. Коли вони її опосідали, вона переставала нас розрізняти й упізнавати. Вона годинами напівмарила, напівспала. У цей час вигукувала щось геть незв'язне, розпачливе й страшне. Про якісь вози з людьми, про німців, про каміння, про нуртіння, про мертвих із живими, живих із мертвими, про замерзлі бджолині рої, про корів, яких виводять із двору дядьки в картузах. А коли вона починала виходити з цього напівсну й говорити вже зв'язними реченнями, коли впізнавала нарешті мене, то найчастіше присила... нагодувати родину домовиків на горищі, бо сама вчора буцім носила їм юшки, але мало, і вони, певно, вже помирали з голоду. І дітки – «домачки!» – помирали. Вона гладила мені руки й просила віднести їм «борщику в чавунці»... Я слухняно гримів у кухні посудом і виходив у сіни... А коли, постоявши в сінях кілька хвилин, вертався, прабаба дивилася на мене умиротворено й шепотіла: «Ото й хай... тепер вони не голодні... аби щоб не голодні... хай».

В останні роки життя моя Явдошка почала красти з кухні їжу й ховати під подушку. Досі пам'ятаю цю жахітну картину – шматки смаженої риби, курячі ноги з борщу, крихти... Баба Ніна витрушує все це з ліжка, а після нього залишаються на постелі плями, яких уже не відпере жоден у світі тайд. Переконати її, що їсти в хаті є, що голод наче не передбачається, було неможливо. Вона погоджувалася, кивала, посміхалася. А вночі, коли всі поснуть, виходила в кухню й знову носила їжу в ліжко. І далі марила про голонних домовиків і про корову, виведену з двору чужими злими людьми.

– Подивись. Вона, мабуть, уже все... – збудив мене рано-вранці дід одного літнього ранку.

Я торкнувся до її руки. Явдошка була ще зовсім тепла, ось шойно відійшла. Дід перехрестився й поліз шукати простирадла – завісити дзеркало. Я хотів укрити Явдошку і завважив, що вона щось стискає в руці. Придивився. У крихітній, аж пташиній жменьці білів цукор. Приблизно столова ложка.

З того самого дня, дня смерті моєї дорогої Явдошки, я якраз і почав вірити в те, що наше минуле нікуди не зникає. Воно тільки відходить на якийсь час, щоб потім знову повернутися. Коли ми вмираємо, обідаємо, читаємо новини, виходимо в супермаркет, виносимо сміття, лаємося чи обіймаємо коханих, воно визирає в нас із-за плеча. Коли ми лягаємо спати, воно стає в головах і стоїть там до ранку. Пташина, що притьма вдарилася в шибку, – то воно. Вітерець, який ворухить волосся в тиху погоду, – воно. Домашня тваринка серед темного лісу, що кинулася нам у ноги, – теж воно. І ніде ми од нього не сховаємось. Краще пошануймо його, запалімо свічку на віконці...

Сергій ОСОКА

■ ПРАВОСЛАВНА ПРОСВІТА

СВЯТІ АНГЕЛИ

Собор Архистратига Михаїла та інших Небесних Сил безплотних: Архангелів Гавриїла, Рафаїла, Уріїла, Селафіїла, Іегудіїла, Варахіїла та Іереміїла святкують православні 8/21 листопада. Над усіма ангельськими чинами поставлений Богом Архистратиг Михаїл, ім'я його означає з єврейської «Хто як Бог наш». Саме архангелом Михаїлом, вірним служителем Божим, був скинутий з Неба архангел Дениця – Сатана. Той загордився своїми здібностями і можливостями, що отримав від Бога, збудив підлеглих ангелів і виступив з ними проти Творця. Під началом Михаїла залишилися вірні Богу Ангели, ті, що не відпали разом з Сатаною. Вони, святі ангели, перебувають на Небі в світі духовному і незримому. Вони осяяні блиском Божественної слави, світом Божества. І це світло охоплює їх як безмежний океан. Благодать Христа наповнює їх і вони так покірні волі Божій, так пройняті смиренням, що і згрішити вже не можуть, сповнені любові і блаженства.

Святування Собору архистратига Михаїла та інших Небесних Сил безплотних встановлено в 4 ст. на помісному Лаодикійському соборі. Цей собор відкинув шанування Ангелів як Творців і правителів світу та затвердив православне їх шанування.

Під час святого хрещення Бог дає кожній людині світлого і безтілесного Ангела, дає і для душі, і для тіла. Імені його ми не знаємо, але в цей день і його свято, свято наших ангелів-хранителів. І якщо ми будемо намагатися жити в світі Божих заповідей, слідувати в своїх вчинках не пристрастям, а розуму і сумлінню, просвітлені Євангельським вченням, тоді будемо відчувати близькість до себе Ангела-Хранителя та його допомогу на шляху нашого життя.

Архангел Михаїл незмінно знаходиться в війнстві Царіці Небесної. З давніх-давен оберігає її «Дім» – місто Київ і Київські землі. Він вважається небесним покровителем Києва.

І нашу малу Вітчизну, місто, що носило ім'я святої Єлисавети, матері Іоанна Хрестителя, не залишили пращури без захисту. Архангела Михаїла (бастіон названий на його честь є і в нашій фортеці святої Єлисавети). А з 1870-х до 1920-х років при військовому училищі діяла домово Свято-Михайлівська церква. І зараз також пам'ятник Ангелу-Хранителю міста – Архангелу Гавриїлу (так називають його декотрі православні християни) стоїть на Соборній площі біля Благівіщенського Соборного храму.

На святій Горі Афон є монастир, присвячений святам Ангелам – Дохіар. Головна святиня цієї обителі – чудотворна ікона Божої Матері «Скоропослушниця» (святування її 9/22 листопада).

Сподівався на допомогу Божої Матері і прославив її своїм життям та величним музичним твором «Анні Парфене» і святитель Нектарій Егенський (відійшов до Господа у 1920 році). Грецький митрополит був і є великим помічником для хворих на психічні та онкологічні захворювання, заступником за несправедливо скривджених, за правду (його пам'ять звершується теж 9/22 листопада).

10/23 листопада день пам'яті священномученика Прокопія, архієпископа Херсонського (розстріляний за православну віру у 1937 році), який з 1914 року кілька років керував православними парафіями нашого Єлисаветградського повіту і носив титул єпископа Єлисаветградського.

А 12/25 листопада прославляється Божа Матір, на честь її ікони «Милостива» (Кіська). Ця ікона була написана євангелістом Лукою на кипарисовій дошці ще за життя Діви Марії. Ця святиня майже двісті років ні на один день не знімала від погляду людей шільного покривала. Навіть коли ценці міняють покров за старістю, вони виносять образ із храму, піднімаючи та звертаючи його до неба. За переказом, що зберігся на Кіпрі, той, хто наважиться відкрити пелену, може осліпнути. Досі до допомоги цієї ікони вдаються люди, які зцілюються від безпліддя, жіночих хвороб, та молитвами до Кіського образу на землю сходять дош у посушливу погоду.

13/26 листопада – день пам'яті святителя Іоанна Златоуста, архієпископа Константинопольського, на другий день – заговини на Різдвяний (Пилипів) піст.

Матінка Божа, з сонмом Безплотних Сил, захисти нашу Православну Україну від ворогів, збережи життя наших захисників і захисниць, співвітчизників! Дай мирне небо над нашою землею!

Протоірей Євгеній НАЗАРЕНКО

*Добірку «Православна просвіта» надруковано за текстами, які надані редакції

ЗДАМ ГАРАЖ

в кооперативі «Север» (Північ) - Новомиколаївка, Кропивницький, 100 метрів від охорони.

Телефон: 0677156441.

■ ТРЕНДИ

Мода цієї осені: мінімум речей – максимум стилю

1. Об'ємні силуети
Оверсайз-пальта, широкі штани, светри грубої в'язки.

2. Теплі природні кольори

В тренді шоколадний, оливковий, карамельний, сірий та молочний.

3. Шкіра та еко-шкіра

Юбки-міді, кожани штани, тренчі – головні хіти сезону.

4. Взуття на масивній підшві

Черевики, челсі та лофери з товстою платформою.

5. Акцентні шарфи
Довгі, широкі, пухнасті стають окремим елементом образу.

6. Стиль old money

Піджаки, базові светри, стримана елегантність і якісні тканини.



	1	8		9		2		5
3		9			6		8	1
	2		4	8			7	3
5	4			3	2	8		7
8		7	1		9	3	5	
	3	2	5	7				
2		6	9	1		7		8
	8		3		5		2	
1			8		7	5	4	

ПОНЕДІЛОК 24 листопада	ВІВТОРОК 25 листопада	СЕРЕДА 26 листопада	ЧЕТВЕР 27 листопада	П'ЯТНИЦЯ 28 листопада	СУБОТА 29 листопада	НЕДІЛЯ 30 листопада	
ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 1.30 "Квадратний метр"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 7.20, 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00, 0.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30, 23.00 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 1.30 "Квадратний метр" НТН 6.00, 17.30 "Речдок" 9.25, 1.05 "Випадковий свідок" 10.45, 23.30 Т/с "Елементарно" 12.25, 19.20 Т/с "Гаваї 5.0" 14.00, 21.00 Т/с "NCIS: Полювання на вбивцю" 16.30 "Речдок" 3.10 "Правда життя. Професійні байки" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 6.30 "Сніданок з 1+1" 10.30, 4.15 "Одруження наосліп" 12.30 Комедія "Свати. Абсолютно польська історія" 15.15 Т/с "Метод Булла 2" 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с "Таємниці архівів" 22.00 Драма "Хороший лікар" 1.40 "Світ наживоріт" 2.30 "Говорить вся країна" НОВИЙ КАНАЛ 4.15 Екзи 6.00 Т/с "Мерплін" 7.45 Орел і Решка. Земляни 11.50 Х/ф "Солдат" 13.45 Х/ф "Кривавий діамант" 16.35 Х/ф "Живий чи мертвий" 18.05 Х/ф "Брудні янголи" 20.00 Хто знає? (прем'єра) 21.05 Х/ф "Зоряний десант" 23.40, 0.10 Х/ф "Останній подих" 1.30 Х/ф "Оселя зла: Фінальна битва" КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.35 "Джедаї" 7.45, 9.30 Т/с "Касл" 12.05, 1.20 "РІВЕНЬ МОРЯ" 13.00, 2.15 "Загублений світ" 15.55 Х/ф "Сорок вісім годин" 17.50 Х/ф "Джек Річер" 20.15 Х/ф "Прискорення" 22.00 Т/с "Чорний список-6" 23.35 Х/ф "Райське місто" СТБ 3.00 Т/с "Історія одного злочину (продовження)" 7.05 Т/с "Мислити як злочинець" 9.30, 1.45 Т/с "Історія одного злочину" 13.15 Т/с "Сліпа" 17.10 Т/с "Слід" 18.55 Супермама 20.00 Т/с "К.О.Д." 21.50 Т/с "Черговий лікар" 23.45 Т/с "Агенти справедливості" БІГУДІ ТБ 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами 13.50, 22.40 Говорить Україна 18.00 Т/с "Заборонене кохання" 20.00 Т/с "Дикий" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 2.10 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00, 3.50 Панянка-селянка 7.00 Т/с "СидОренки - СидОренки" 9.00 Т/с "Усі жінки - відьми" 12.00, 0.00 Т/с "Хілер" 13.10 Х/ф "Король Дроздобород" 14.30 Х/ф "Персонаж" 16.20 Х/ф "Знайомство з батьками" 18.20 Х/ф "Прикинься моїм чоловіком" 20.10 Х/ф "Сам удома 3" 22.00 Т/с "Ромео і Джульєтта з Черкас 3" 1.10 Т/с "Якщо чесно" К1 4.50 "Так не буває" 7.20, 1.15 "Інший світ" 10.00, 17.40 Т/с "Мисливці за реліквіями" 11.40, 19.25, 22.10 "Камон з Узол і Манько" 13.10 "Світ огляд з Машею Себовою" 14.00, 17.00 "Орел і Решка. Дайджест" 21.00 "Андрій подорожує" 0.10 "Хижі до їжі" МЕГА 6.00 Шість соток 7.50 Удачний проект 9.15, 1.20 Правда життя 10.20 Африка: Континент велетнів 11.15 Скептик 11.40, 16.05 Таємниці світу 12.50 Містичні історії 17.25 Код доступу 17.50 Гра на виживання 19.50 Дикий Єллоустоун 21.50 Мегазаводи 23.40 Королі Франції 2.50 Останній день диктатора К2 6.25, 16.30, 22.35, 4.40 "Судові справи" 7.15, 14.50, 20.50 "Сімейний суд" 9.00, 19.05, 3.55 "Стосується кожного" 11.00 "Готуємо разом" 12.55, 2.05 "Удачний проект" 13.55, 1.10 "Шість соток" 2.35 "Спеція" 3.15 "Смак Карпат"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 7.20, 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00, 0.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30, 23.00 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 1.30 "Квадратний метр" НТН 6.00, 17.30 "Речдок" 9.25, 1.05 "Випадковий свідок" 10.45, 23.30 Т/с "Елементарно" 12.25, 19.20 Т/с "Гаваї 5.0" 14.00, 21.00 Т/с "NCIS: Полювання на вбивцю" 16.30 "Речдок" 3.10 "Правда життя. Професійні байки" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 6.30 "Сніданок з 1+1" 10.30, 4.15 "Одруження наосліп" 12.30 Комедія "Свати. Абсолютно польська історія" 15.15 Т/с "Метод Булла 2" 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с "Таємниці архівів" 22.00 Драма "Хороший лікар" 1.40 "Світ наживоріт" 2.30 "Говорить вся країна" НОВИЙ КАНАЛ 4.30 Екзи 6.00 Т/с "Мерплін" 7.00 Орел і Решка. Земляни 11.10 Х/ф "Лицарі Зодіаку" 13.25 Х/ф "Першому гравцю приготуватися" 16.00 Х/ф "Елізіум" 18.00 Х/ф "Угода з дияволом" 20.00 Хто зверху? (прем'єра) 22.00 Stadium Night 22.55, 0.10 Х/ф "Вітаємо у Зомбіленді" 0.45 Х/ф "Зомбіленд: Подвійний постріл" КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.40 "Джедаї" 7.15, 10.00 Т/с "Касл" 11.45, 2.20 "РІВЕНЬ МОРЯ" 12.40, 3.05 "Загублений світ" 15.35 Х/ф "Війна світів" 17.45 Х/ф "Двійник" 19.55 Х/ф "Ханна: Досконала зброя" 22.00 Х/ф "Марафонець" 0.35 Х/ф "Універсальний солдат-3" СТБ 7.00 Т/с "Мислити як злочинець" 9.25, 1.45 Т/с "Історія одного злочину" 13.10 Т/с "Сліпа" 17.00 Т/с "Слід" 18.50 Супермама 20.00 Т/с "К.О.Д." 21.50 Т/с "Черговий лікар" 23.45 Т/с "Агенти справедливості" БІГУДІ ТБ 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами 13.50, 22.40 Говорить Україна 18.00 Т/с "Заборонене кохання" 20.00 Т/с "Дикий" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 2.10 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00, 3.50 Панянка-селянка 7.00 Т/с "СидОренки - СидОренки" 9.00 Т/с "Усі жінки - відьми" 12.00, 0.00 Т/с "Хілер" 13.10 Х/ф "Король Дроздобород" 14.30 Х/ф "Персонаж" 16.20 Х/ф "Знайомство з батьками" 18.20 Х/ф "Прикинься моїм чоловіком" 20.10 Х/ф "Сам удома 3" 22.00 Т/с "Ромео і Джульєтта з Черкас 3" 1.10 Т/с "Якщо чесно" К1 4.50 "Так не буває" 7.20, 1.15 "Інший світ" 10.00, 17.40 Т/с "Мисливці за реліквіями" 11.40, 19.25, 22.10 "Камон з Узол і Манько" 13.10 "Світ огляд з Машею Себовою" 14.00, 17.00 "Орел і Решка. Дайджест" 21.00 "Андрій подорожує" 0.10 "Хижі до їжі" МЕГА 6.00 Шість соток 7.50 Удачний проект 9.15, 1.20 Правда життя 10.20 Африка: Континент велетнів 11.15 Скептик 11.40, 16.05 Таємниці світу 12.50 Містичні історії 17.25 Код доступу 17.50 Гра на виживання 19.50 Дикий Єллоустоун 21.50 Мегазаводи 23.40 Королі Франції 2.50 Останній день диктатора К2 6.25, 16.30, 22.35, 4.40 "Судові справи" 7.15, 14.50, 20.50 "Сімейний суд" 9.00, 19.05, 3.55 "Стосується кожного" 11.00 "Готуємо разом" 12.55, 2.05 "Удачний проект" 13.55, 1.10 "Шість соток" 2.35 "Спеція" 3.15 "Смак Карпат"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 7.20, 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00, 0.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30, 23.00 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 1.30 "Квадратний метр" НТН 6.00, 17.30 "Речдок" 9.25, 1.05 "Випадковий свідок" 10.45, 23.30 Т/с "Елементарно" 12.25, 19.20 Т/с "Гаваї 5.0" 14.00, 21.00 Т/с "NCIS: Полювання на вбивцю" 16.30 "Речдок" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 6.30 "Сніданок з 1+1" 10.30, 4.15 "Одруження наосліп" 12.30 Комедія "Свати. Абсолютно польська історія" 15.15 Т/с "Метод Булла 3" 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с "Таємниці архівів" 22.00 Драма "Хороший лікар" 1.40 "Світ наживоріт" НОВИЙ КАНАЛ 4.30 Екзи 6.00 Т/с "Мерплін" 7.00 Орел і Решка. Земляни 11.10 Х/ф "Лицарі Зодіаку" 13.25 Х/ф "Першому гравцю приготуватися" 16.00 Х/ф "Елізіум" 18.00 Х/ф "Угода з дияволом" 20.00 Хто зверху? (прем'єра) 22.00 Stadium Night 22.55, 0.10 Х/ф "Вітаємо у Зомбіленді" 0.45 Х/ф "Зомбіленд: Подвійний постріл" КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.40 "Джедаї" 7.15, 10.00 Т/с "Касл" 11.45, 2.20 "РІВЕНЬ МОРЯ" 12.40, 3.05 "Загублений світ" 15.35 Х/ф "Війна світів" 17.45 Х/ф "Двійник" 19.55 Х/ф "Ханна: Досконала зброя" 22.00 Х/ф "Марафонець" 0.35 Х/ф "Універсальний солдат-3" СТБ 7.00 Т/с "Мислити як злочинець" 9.25, 1.45 Т/с "Історія одного злочину" 13.10 Т/с "Сліпа" 17.00 Т/с "Слід" 18.50 Супермама 20.00 Т/с "К.О.Д." 21.50 Т/с "Черговий лікар" 23.45 Т/с "Агенти справедливості" БІГУДІ ТБ 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами 13.50, 22.40 Говорить Україна 18.00 Т/с "Заборонене кохання" 20.00 Т/с "Дикий" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 2.10 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00, 3.50 Панянка-селянка 7.00 Т/с "СидОренки - СидОренки" 9.00 Т/с "Усі жінки - відьми" 12.00, 0.00 Т/с "Хілер" 13.10 Х/ф "Король Дроздобород" 14.30 Х/ф "Персонаж" 16.20 Х/ф "Знайомство з батьками" 18.20 Х/ф "Прикинься моїм чоловіком" 20.10 Х/ф "Сам удома 3" 22.00 Т/с "Ромео і Джульєтта з Черкас 3" 1.10 Т/с "Якщо чесно" К1 4.50 "Так не буває" 7.20, 1.15 "Інший світ" 10.00, 17.40 Т/с "Мисливці за реліквіями" 11.40, 19.25, 22.10 "Камон з Узол і Манько" 13.10 "Світ огляд з Машею Себовою" 14.00, 17.00 "Орел і Решка. Дайджест" 21.00 "Андрій подорожує" 0.10 "Хижі до їжі" МЕГА 6.00 Шість соток 7.50 Удачний проект 9.15, 1.20 Правда життя 10.20 Африка: Континент велетнів 11.15 Скептик 11.40, 16.05 Таємниці світу 12.50 Містичні історії 17.25 Код доступу 17.50 Гра на виживання 19.50 Сіня безодня 21.50 Мегазаводи 23.40 Королі Франції 2.50 Останній день диктатора К2 6.25, 16.30, 22.35, 4.40 "Судові справи" 7.15, 14.50, 20.50 "Сімейний суд" 9.00, 19.05, 3.55 "Стосується кожного" 11.00 "Готуємо разом" 12.55, 2.05 "Удачний проект" 13.55, 1.10 "Шість соток" 2.35 "Спеція" 3.15 "Смак Карпат"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 7.20, 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 1.30 "Квадратний метр" НТН 6.00, 17.30 "Речдок" 9.25, 1.05 "Випадковий свідок" 10.45, 23.30 Т/с "Елементарно" 12.25, 19.20 Т/с "Гаваї 5.0" 14.00, 21.00 Т/с "NCIS: Полювання на вбивцю" 16.30 "Речдок" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 6.30 "Сніданок з 1+1" 10.30, 4.15 "Одруження наосліп" 12.30 Комедія "Свати. Абсолютно польська історія" 15.15 Т/с "Метод Булла 3" 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с "Таємниці архівів" 22.00 Драма "Хороший лікар" 1.40 "Світ наживоріт" НОВИЙ КАНАЛ 4.30 Екзи 6.00 Т/с "Мерплін" 7.00 Орел і Решка. Земляни 11.10 Х/ф "Лицарі Зодіаку" 13.25 Х/ф "Першому гравцю приготуватися" 16.00 Х/ф "Елізіум" 18.00 Х/ф "Угода з дияволом" 20.00 Хто зверху? (прем'єра) 22.00 Stadium Night 22.55, 0.10 Х/ф "Вітаємо у Зомбіленді" 0.45 Х/ф "Зомбіленд: Подвійний постріл" КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.40 "Джедаї" 7.15, 10.00 Т/с "Касл" 11.45, 2.20 "РІВЕНЬ МОРЯ" 12.40, 3.05 "Загублений світ" 15.35 Х/ф "Війна світів" 17.45 Х/ф "Двійник" 19.55 Х/ф "Ханна: Досконала зброя" 22.00 Х/ф "Марафонець" 0.35 Х/ф "Універсальний солдат-3" СТБ 7.00 Т/с "Мислити як злочинець" 9.25, 1.45 Т/с "Історія одного злочину" 13.10 Т/с "Сліпа" 17.00 Т/с "Слід" 18.50 Супермама 20.00 Т/с "К.О.Д." 21.50 Т/с "Черговий лікар" 23.45 Т/с "Агенти справедливості" БІГУДІ ТБ 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами 13.50, 22.40 Говорить Україна 18.00 Т/с "Заборонене кохання" 20.00 Т/с "Дикий" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 2.10 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00, 3.50 Панянка-селянка 7.00 Т/с "СидОренки - СидОренки" 9.00 Т/с "Усі жінки - відьми" 12.00, 0.00 Т/с "Хілер" 13.10 Х/ф "Король Дроздобород" 14.30 Х/ф "Персонаж" 16.20 Х/ф "Знайомство з батьками" 18.20 Х/ф "Прикинься моїм чоловіком" 20.10 Х/ф "Сам удома 3" 22.00 Т/с "Ромео і Джульєтта з Черкас 3" 1.10 Т/с "Якщо чесно" К1 4.50 "Так не буває" 7.20, 1.15 "Інший світ" 10.00, 17.40 Т/с "Мисливці за реліквіями" 11.40, 19.25, 22.10 "Камон з Узол і Манько" 13.10 "Світ огляд з Машею Себовою" 14.00, 17.00 "Орел і Решка. Дайджест" 21.00 "Андрій подорожує" 0.10 "Хижі до їжі" МЕГА 6.00 Шість соток 7.50 Удачний проект 9.15, 1.20 Правда життя 10.20 Африка: Континент велетнів 11.15 Скептик 11.40, 16.05 Таємниці світу 12.50 Містичні історії 17.25 Код доступу 17.50 Гра на виживання 19.50 Сіня безодня 21.50 Мегазаводи 23.40 Королі Франції 2.50 Останній день диктатора К2 6.25, 16.30, 22.35, 4.40 "Судові справи" 7.15, 14.50, 20.50 "Сімейний суд" 9.00, 19.05 "Стосується кожного" 11.00, 3.35 "Готуємо разом" 12.55, 2.05 "Удачний проект" 14.00, 1.10 "Шість соток" 3.10 "Смак Карпат" 4.20 "Спеція" 5.10 "Квадратний метр"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.30 "Україна вражає" 7.20, 17.00 Т/с "Комісар Рекс" 9.00, 1.00 "Корисні поради" 12.30, 0.30 "Зіркові долі" 13.00 "Скептик" 14.00 "Правда життя" 14.30 "Таємниці світу" 15.00, 21.00 Т/с "Загадкові вбивства Агати Крісті" 1.30 "Квадратний метр" НТН 6.00, 17.30 "Речдок" 9.25, 1.05 "Випадковий свідок" 10.45, 23.30 Т/с "Елементарно" 12.25, 19.20 Т/с "Гаваї 5.0" 14.00, 21.00 Т/с "NCIS: Полювання на вбивцю" 16.30 "Речдок" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 6.30 "Сніданок з 1+1" 10.30, 4.15 "Одруження наосліп" 12.30 Комедія "Свати. Абсолютно польська історія" 15.15 Т/с "Метод Булла 3" 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с "Таємниці архівів" 22.00 Драма "Хороший лікар" 1.40 "Світ наживоріт" НОВИЙ КАНАЛ 4.30 Екзи 6.00 Т/с "Мерплін" 7.00 Орел і Решка. Земляни 11.10 Х/ф "Лицарі Зодіаку" 13.25 Х/ф "Першому гравцю приготуватися" 16.00 Х/ф "Елізіум" 18.00 Х/ф "Угода з дияволом" 20.00 Хто зверху? (прем'єра) 22.00 Stadium Night 22.55, 0.10 Х/ф "Вітаємо у Зомбіленді" 0.45 Х/ф "Зомбіленд: Подвійний постріл" КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.40 "Джедаї" 7.15, 10.00 Т/с "Касл" 11.45, 2.20 "РІВЕНЬ МОРЯ" 12.40, 3.05 "Загублений світ" 15.35 Х/ф "Війна світів" 17.45 Х/ф "Двійник" 19.55 Х/ф "Ханна: Досконала зброя" 22.00 Х/ф "Марафонець" 0.35 Х/ф "Універсальний солдат-3" СТБ 7.00 Т/с "Мислити як злочинець" 9.25, 1.45 Т/с "Історія одного злочину" 13.10 Т/с "Сліпа" 17.00 Т/с "Слід" 18.50 Супермама 20.00 Т/с "К.О.Д." 21.50 Т/с "Черговий лікар" 23.45 Т/с "Агенти справедливості" БІГУДІ ТБ 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами 13.50, 22.40 Говорить Україна 18.00 Т/с "Заборонене кохання" 20.00 Т/с "Дикий" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 2.10 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00, 3.50 Панянка-селянка 7.00 Т/с "СидОренки - СидОренки" 9.00 Т/с "Усі жінки - відьми" 12.00, 0.00 Т/с "Хілер" 13.10 Х/ф "Король Дроздобород" 14.30 Х/ф "Персонаж" 16.20 Х/ф "Знайомство з батьками" 18.20 Х/ф "Прикинься моїм чоловіком" 20.10 Х/ф "Сам удома 3" 22.00 Т/с "Ромео і Джульєтта з Черкас 3" 1.10 Т/с "Якщо чесно" К1 4.50 "Так не буває" 7.20, 1.15 "Інший світ" 10.00, 17.40 Т/с "Мисливці за реліквіями" 11.40, 19.25, 22.10 "Камон з Узол і Манько" 13.10 "Світ огляд з Машею Себовою" 14.00, 17.00 "Орел і Решка. Дайджест" 21.00 "Андрій подорожує" 0.10 "Хижі до їжі" МЕГА 6.00 Шість соток 7.50 Удачний проект 9.15, 1.20 Правда життя 10.20 Африка: Континент велетнів 11.15 Скептик 11.40, 16.05 Таємниці світу 12.50 Містичні історії 17.25 Код доступу 17.50 Гра на виживання 19.50 Сіня безодня 21.50 Мегазаводи 23.40 Королі Франції 2.50 Останній день диктатора К2 6.25, 16.30, 22.35, 4.40 "Судові справи" 7.15, 14.50, 20.50 "Сімейний суд" 9.00, 19.05 "Стосується кожного" 11.00, 3.35 "Готуємо разом" 12.55, 2.05 "Удачний проект" 14.00, 1.10 "Шість соток" 3.10 "Смак Карпат" 4.20 "Спеція" 5.10 "Квадратний метр"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.45 "Великі українці" 7.20, 1.50 "Україна вражає" 8.20, 0.00 "Зіркові долі" 9.00, 0.30 "Корисні поради" 12.30, 23.00 "Таємниці світу" 13.00 Т/с "Дама під вуаллю" 19.00 Т/с "Комісар Рекс" 1.00 Великі українці 2.30 "Україна: забута історія" НТН 6.00 "Речдок" 9.20, 0.35 Т/с "Елементарно" 12.30 Т/с "Дрон" 17.30 "Речдок. Велика справа" 22.30 Х/ф "Холодна помста" 2.00 "Випадковий свідок" 2.10 "Речовий доказ" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 7.00, 2.55 "Світ наживоріт" 15.00 Драма "Батьківський комітет" 19.00 "Вечірній квартал 2025", 10 с. 21.00 "Вечірній квартал 2025", 11 с. 23.00 "Клуб 1% 2", 8 с. 0.40 Х/ф "Озброєні і небезпечні" НОВИЙ КАНАЛ 3.20 Знають навіть діти 3.35 Le Маршрутка 4.25 Екзи 5.55 Латиноамериканський чек-ін 6.50 Однією правою 9.05 Поле 11.15 М/ф "Шрек" 13.05 М/ф "Шрек 2" 14.50 Х/ф "Вікінги проти прибульців" 17.00 Х/ф "Веном: Останній танець" 19.00 Х/ф "Ван Гельсінг" 21.35 Х/ф "Мумія" 23.50, 0.10 Х/ф "Піраміда" 1.50 Аферисти в сітях КАНАЛ "2+2" 6.00, 4.40 "Джедаї" 7.45, 2.20 "Загублений світ" 12.35 Х/ф "Корсижанець" 14.15 Х/ф "Операція "Тушонка" 16.20 Х/ф "Кібер" 19.00 Х/ф "Час розплати" 21.15 Х/ф "Падіння борту №1" 23.00 Х/ф "Придорожний заклад 2: Останнє замовлення" 0.45 Т/с "Касл" СТБ 3.00 Х/ф "Охоронець ЗА (продовження)" 5.10, 11.55 Т/с "К.О.Д." 6.50 Холостяк 19.00 МастерШеф 23.20 Смак дитинства ЗА 1.25 Т/с "Слід" БІГУДІ ТБ 6.00, 4.30 Сімейні мелодрами 6.30 Телемагазин 7.30, 23.50 Говорить Україна 12.45 Т/с "Заборонений плід" 18.00 Т/с "Величчя століття. Роксолана" 0.40 Т/с "Щоденники темного" 3.00 Т/с "Хостел" ТЕТ 6.00 М/ф 6.10 М/ф "Бембі 2" 7.40 Я люблю Україну 9.30 Місія вператися 10.30 М/ф "Книга життя" 12.00 Х/ф "Сам удома" 21.00 Х/ф "Твої, мої і наші" 22.45 Х/ф "Еван Всемогутній" 0.30 Розсміши коміка 1.55 Найкраща оселя 2.40 Панянка-селянка К1 3.00 "Крафтові мандри з Євгеном Синельниковим" 4.50 "Інший світ" 8.00 "Навколо М" 9.30 Т/с "Мисливці за реліквіями" 13.00 "Орел і Решка. Дайджест" 14.00 "Андрій подорожує" 16.30 "Світ огляд з Машею Себовою" 19.00, 0.45 "Орел і Решка. Курортний сезон" 21.00 "Камон 2 з Узол і Манько" МЕГА 5.50 Шість соток 8.00 Удачний проект 9.00, 1.40 Україна: забута історія 9.50 Таємниці світу 11.50, 23.00 Містичні історії 14.30 Містика: Безтілесні 16.20 У дикій природі з Беаром Гріллзом. Позна маю 21.15 Містика: Безтілесні 0.50 Королі Франції 2.20 Скептик К2 6.30 "Удачний проект" 8.05, 1.50 "Шість соток" 9.55 "Смачно з Тетяною Літвиною" 10.00, 3.50 "Готуємо разом" 11.40, 18.20 "Стосується кожного" 13.25, 21.45 "Сімейний суд" 15.55, 23.30 "Судові справи" 1.20, 5.20 "Квадратний метр" 3.25 "Смак Карпат" 4.30 "Спеція"	ENTER-ФІЛЬМ 6.00 "Спеціальні репортажі Валерії Мікульської" 6.45 "Великі українці" 7.20, 1.50 "Україна вражає" 8.20, 0.00 "Зіркові долі" 9.00, 0.30 "Корисні поради" 12.30, 23.00 "Таємниці світу" 13.00 Т/с "Дама під вуаллю" 19.00 Т/с "Комісар Рекс" 1.00 Великі українці 2.30 "Україна: забута історія" НТН 6.00 "Речдок" 9.15, 22.45 Т/с "Елементарно" 10.50 Т/с "Дрон" 15.30 Х/ф "Холодна помста" 17.30 "Речдок. Велика справа" КАНАЛ "1+1" УКРАЇНА 7.00, 1.00 "Світ наживоріт" 11.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Що таке пульсовий тиск і що він означає

Зазвичай, вимірюючи артеріальний тиск, ми звертаємо увагу на дві цифри – верхній (систолічний) та нижній (діастолічний). І мало хто знає, що важливе значення ще має інший показник – так званий пульсовий тиск, який розповість про стан судин.

Пульсовий тиск – це третя цифра у разі вимірювання тиску, яку ми не бачимо.

Це – різниця між верхнім і нижнім тиском. Третя цифра, яку ми звикли ігнорувати. Верхнє число показує, як сильно серце виштовхує кров. Нижнє – як судини утримують цю хвилю. А пульсовий тиск – це різниця між ними. Він відображає, наскільки гнучкі та «живі» ваші артерії. У нормі пульсовий тиск – 40-60 мм ртутного стовпчика (мм рт. ст.).

До прикладу, за артеріального тиску 120/80 – пульсовий тиск 40, і це добре. А ось якщо тонометр показує 150/60 – пульсовий 90, і це вже сигнал, що судини «затверділи» й серце б'ється об камінь. До слова, у Японії лікарі спеціально рахують пульсовий тиск і називають його «біологічним віком судин». У нас же цю цифру часто ігнорують. І це велика помилка.

ЧОМУ ПІДВИЩУЄТЬСЯ ПУЛЬСОВИЙ ТИСК

Причини різні. Атеросклероз,

за якого судини стають жорсткими, як старі труби. Артеріальна гіпертензія постійно розтягує артерії. У разі гіпертиреозу гормони щитоподібної залози прискорюють серце. Крім того – хвороби клапанів серця, вік (адже артерії старіють швидше, ніж ми в паспорті).

Ось приклади з практики, як пульсовий тиск впливає на стан організму.

52-річний пацієнт тривалий час мав тиск 130/50 мм рт. ст. Тобто пульсовий тиск становив 80 мм рт. ст. Унаслідок цього – через два роки – інсульт. Інша пацієнтка, 38 років, відчуває постійну втоми. Пульсовий тиск усього 25. Діагноз – кардіоміопатія.

ЯКЩО ПУЛЬСОВИЙ ТИСК БІЛЬШІЙ ЗА НОРМУ

Високий пульсовий тиск прискорює зношування судин, підвищує ризик інфаркту та інсульту. Низький – сигналізує про слабкість серця. У будь-якому разі – це дзвінок, який не можна ігнорувати.

Насамперед – звернутися до сімейного лікаря. Зробити аналіз крові, перевірити ліпідограму та виключити атеросклероз. Також – звернутися до кардіолога й обстежити серце. Потрібно контролювати артеріальний тиск, за потреби – скоригувати терапію. І переглянути спосіб життя: вжи-



вати менше солі, насичених жирів, більше рухатися.

ЯКЩО ПУЛЬСОВИЙ ТИСК НИЖЧІЙ ЗА НОРМУ

Якщо цей показник низький – менше ніж 35 мм рт. ст., то потрібно звернутися до кардіолога й перевірити скорочувальну здатність серця (ехокардіографія), виключити анемію, гіпотиреоз чи інші причини слабкості серця. Не ігноруйте такі симптоми, як втому, запаморочення, бо вони сигналізують про серцеву недостатність.

ТОНОМЕТР ВИДАЄ ЩЕ ОДНУ ЦИФРУ – ПУЛЬС

Пульс – не менш важливий показник, ніж тиск. Він відображає, як часто серце працює, а пульсовий тиск – наскільки сильно й гнучко воно б'ється. Обидва параметри потрібно оцінювати разом.

ОБЕРЕЖНО: САМОЛІКУВАННЯ МОЖЕ БУТИ ШКІДЛИВИМ ДЛЯ ВАШОГО ЗДОРОВ'Я
Перед застосуванням лікарського засобу проконсультуйтеся з лікарем

дована порція – приблизно 30 г на день.

У народній медицині існує багато рецептів лікувальних засобів проти гіпертонії. Вибирайте на свій смак.

✓ Свіжі горіхи. У разі гіпертонії радять вживати по 100 г волоських горіхів із медом щодня протягом 1,5 місяця.

✓ Настій із ядер. 1 ст. л. очищених волоських горіхів на 1 скл. окропу, настояти в термосі 12 год., процідити, додати 1 ч. л. меду. Пити по 1/3 скл. протягом дня між прийманнями їжі.

✓ Настоянка з перетинок. Якщо артеріальний тиск підвищується внаслідок тиреотоксикозу (підвищеної функції щитоподібної залози), приготуйте настоянку з перетинок сухих горіхів – 500 г на 0,5 л 40 % спирту або вина (настоювати 10-12 днів і вживати по 15-20 крапель три рази на день за 20 хв. до їди протягом місяця).

✓ Горіхове молоко. 10 г горіхових ядер розтирають у ступці, кип'ятять 200 мл молока. Відвар проціджують, додають 10 г цукру або меду, п'ють напівгарячим за 15-20 хв. до їди.

Зробіть горіхи осіннього врожаю частиною свого щоденного раціону, і ваш організм отримає потужний заряд вітамінів та енергії для бадьорості та міцного здоров'я впродовж усього року!

ту (у перерахунок на діоксид азоту) - 8,70102, азоту(II) оксид - 0,0132, сірки діоксид - 0,456, сірководень - 0,003, амлієни (суміші ізомерів) - 0,200, вуглеводні насичені C12-C19 (розчинник РІПК-26511 та ін.) у перерахунок на сумарний органічний вуглець - 4,9342, НМЛОС - 0,243, бензол - 0,164; ксилол - 0,160; толуол - 0,205, фенол - 0,049.

Об'єкт за ступенем впливу на забруднення атмосферного повітря відноситься до другої групи об'єктів, згідно наказу Міндовкілля від 27.06.2023 р. №448. Відповідно заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не розроблялися.

Розроблені заходи щодо запобігання перевищенню встановлених нормативів граничнодопустимих викидів у процесі виробництва та заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах. Природоохоронні заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря - не пропонуються.

Для забруднюючих речовин в організованих викидах стаціонарних джерел, масова концентрація яких обмежується згідно з наказом Мінприроди України від 27.06.2006 р. №309, встановлюються нормативи граничнодопустимих викидів. Для речовин, на які не встановлені нормативи граничнодопустимих викидів, встановлюються розрахункові величини масової втрати. Для неорганізованих джерел викидів нормативи граничнодопустимих викидів не встановлюються, регулювання здійснюється за вимогами Дозволу. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству.

Пропозиції та зауваження направляють до Кіровоградської ОВА за адресою: 25006, м. Кропивницький, пл. Героїв Майдану, 1, за тел. (0522) 24-17-25, e-mail: ekologkr2019@gmail.com. Строки подання зауважень та пропозицій – 30 календарних днів з дня публікації повідомлення про намір отримати Дозвіл на викиди.

АНТИВОЄННА КУЛІНАРІЯ

ГАЛУШКИ КАРТОПЛЯНІ

1 кг вареної картоплі, 3 ст.л. борошна, 2 ст.л. крохмалю, сіль.

До картопляного пюре (без води) додати борошно, крохмаль, посолити, замісити тісто. Скачати ковбаску діаметром приблизно 2-3 см, трохи зверху приплюснути і порізати на невеличкі галушки, обкачати їх у борошні. Кидати у підсолений окріп, варити, доки спливають. Викласти у полумисок, полити засмажкою.

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ САЛАТ З КОРЕНЕПЛОДІВ

1 корінь пастернаку, 1 корінь селери, 1 морква, 1 яблуко, 50 г волоських горіхів (5-7 шт.), часник, лимонний сік, оливкова або соняшникова олія, петрушка, кунжут, насіння льону.

Коренеплоди і яблуко очистити від шкірки і натерти на дрібній тертці, скропити лимонним соком, волоські горіхи подрібнити на шматочки середнього розміру, додати розчавлений часник. Заправити олією або домашнім майонезом, прикрасити петрушкою, кунжутним та лляним насінням.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЦИБУЛЬНИЙ СУП

1 кг цибулі, 1 л бульйону (краще яловичого), 250 г картоплі, 3 ст.л. вершкового масла, 200 г твердого сиру, 300 г вершків, сік одного лимона або 75 мл білого сухого вина, черствий батон або багет, лавровий лист, чорний перець, тим'я.

Цибулю нарізати півкільцями і впродовж пів години пасерувати на вершковому маслі у великій сковороді або сотейнику. До цибулі додати картоплю, нарізану кубиками, і залити бульйоном. Варити до готовності картоплі, додати сіль, перець. Отриману масу слід трохи охолодити і подрібнити у блендері. Після чого необхідно додати вершки, сік лимона (або вино) і спеції. Смачно з грінками з білого хліба. За оригінальним рецептом французьких кухарів, суп перелити в порційні горщики для запікання і рясно посипати тертим сиром. Суп буде готовий після запікання в духовці до золотистого скоринки сиру.

КУРКА В ЖУРАВЛИНОМУ СОУСІ

Склад: 1 курка, 2 зубки часнику, паприка, зерна гірчиці, розмарин, петрушка, кріп, базилік, олія, сіль; для соусу: 200 г журавлини, 100 г цукру, 1 ст.л. крохмалю.

Курку необхідно промити і обсушити. У ступці розтерти трави з маслом, часником і гірчицею. Курку натерти сумішшю і сіллю – зсередини і зовні. Залишити маринуватися на дві години. Потім запікати в духовці при температурі 200 градусів впродовж 1-1,5 години. Для приготування соусу журавлину треба залити склянкою води і закип'ятити. Ягоди відкинути на друшляк, зберігши відвар, перетерти через сито. Однорідну суміш повернути в гарячий відвар, знову закип'ятити, всипати цукор, сіль і заздалегідь розведений крохмаль. Уже майже готовий соус треба згустити на маленькому вогні кілька хвилин, охолодити і перелити в соусник. Готову курку можна прикрасити зеленню і подати з соусом.

МОРКВЯНІ МАФІНИ

150 г масла, 150 г цукру, 3 яйця, сік і цедра половини апельсина, пів склянки борош-

на, 150 г будь-яких горіхів, 1 морква (близько 150 г), 1 ч.л. соди, 0,7 ч.л. лимонної кислоти, кориця, мелений імбир, ваніль, 2 ст.л. сиру маскарпоне, цукрова пудра, лимонний сік.

Сколотити окремо масло з цукром і жовтками та білками з сіллю, з'єднати дві маси. Все перемішати, додати цедру і сік апельсина, продовжувати збивати. Додати подрібнені горіхи, терту на грубій тертці моркву, прянощі, соду з лимонною кислотою і просіяне борошно. Акуратно вимісити, зберігаючи пишність. Заповнити тістом формочки для мафінів і поставити їх у попередньо розігріту до 180-190 градусів духовку. Випікати близько пів години, готовність можна перевірити зубочисткою. Готові мафіни слід покрити глазур'ю. Для цього треба змішати сир маскарпоне, цукрову пудру і лимонний сік. Коли мафіни охолонуть, покрити їх глазур'ю і прикрасити горіхами.

МОРКВЯНИЙ БІСКВІТ

4 яйця, 40 г цукру, дрібка солі, 6 г розпушувача, 100 г борошна, 150 г моркви.

Для крему: 250 г сметани, 50 г цукрової пудри.

Відокремити жовтки від білків. Сколотити почергово до густого стану жовтки з другою половиною цукру та білки з половиною цукру. Додати в жовтки трохи солі, невеликими частинами борошно, перемішане з розпушувачем.

Моркву натерти на середній або дрібній тертці. Додати до суміші з жовтками і акуратно перемішати до однорідної консистенції. Потім додати густу білкову масу.

Вистелити форму пергаментом, влити тісто. Поставити в розігріту до 180 градусів духовку й випікати 20-25 хвилин. Готовність перевірити дерев'яною шпажкою.

Сметану сколотити з цукровою пудрою. Коли бісквіт буде готовий, дати охолонути. Обмастити з усіх боків кремом.

ВІНЕГРЕТ З ОСЕЛЕДЕМ

1 не дуже солоний оселедець, 3 картоплини, 1 буряк, цибулина або пучок зеленої цибулі, 2 солоні огірки, сіль, перець, листя зеленого салату.

Якщо все-таки оселедець у вас дуже солоний, то його слід вимочити в міщюму часві. Відокремити філе від кісток, нарізати дрібними шматочками. Картоплю, буряк, моркву відварити, охолодити, очистити, нарізати на дрібні кубики. Огірки дрібно нарізати. Усі компоненти з'єднати перемішати, приправити за смаком сіллю, перцем, оцтом, олією, прикрасити листами зеленого салату.

ДОМАШНІ ІРИСКИ

200 г цукру, 200 г сметани (21%), 20-30 г масла.

У посудині з нержавіючої сталі змішати цукор зі сметаною, довести до кипіння на середньому вогні, постійно помішуючи, зменшити вогонь до мінімуму. Варити, помішуючи, до золотистого кольору та тягучого стану: 20-30 хв. Суміш зняти з вогню, додати масло, перемішати. Масу розлити у формочки, залишити до охолодження. Ірис застигне приблизно через 2-3 год. в холодильнику або 30 хв. у морозилці. Можна вилити в одну форму і після застигання розрізати. Або налити у формочки для льоду, змашавши їх олією. Силіконові змашувати не треба.

Незамінна користь горіхів

Зрілі горіхи – це концентроване джерело енергії та життєво важливих елементів. Користь горіхів в тому, що вони багаті на моно- та поліненасичені жирні кислоти, зокрема на Омега-3. Ці жири необхідні для здоров'я серцево-судинної системи, зниження рівня «поганого» холестерину та підтримання нормального артеріального тиску.

Є чудовим джерелом рослинного білка, що робить їх цінним продуктом для всіх, хто прагне збалансованого харчування. Горіхи містять багато клітковини, яка покращує травлення, сприяє відчуттю ситості та допомагає контролювати рівень цукру в крові.

А ще містять вітамін Е – потужний антиоксидант, який захищає клітини від пошкоджень, підтримує здоров'я шкіри та імунітет; магній, що важливий для

роботи нервової системи, м'язів, кісток і серця; фосфор, який бере участь у формуванні кісток і зубів, а також в енергетичному обміні; калій, що необхідний для підтримки водно-сольового балансу та нормальної роботи серця; антиоксиданти, які борються з окислювальним стресом в організмі.

КОМУ ВЖИВАТИ ГОРІХИ ОСОБЛИВО РЕКОМЕНДОВАНО

людям, які піклуються про здоров'я серця та судин;
для покращення роботи мозку та пам'яті;
у разі високих розумових і фізичних навантажень;
як джерело енергії та білка;
для підтримки краси шкіри та волосся.

Не забувайте, що горіхи калорійні, тому важливо дотримуватися помірності. Рекомен-

Чистимо підшлункову

Склянку гречаної крупи перебирають, промивають і заливають (краще на ніч) 0,5 л кефіру. Через 12 год., вранці, суміш ділять на дві частини.

Одну порцію з'їдають замість сніданку, а другу – за 2 год. до сну. Курс лікування – 10 днів, який після 10-денної перерви повторюють.

Під час перерви між курсами бажано, але не обов'язково, з'їдати двічі на день перед їдою по п'ять абрикосових ядер.

Оголошення

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЗЕРНАРІ» (скорочена назва – ТОВ «ЗЕРНАРІ», код ЄДРПОУ – 41521749, юр.адреса: 28008, Кіровоградська обл., м. Олександрія, вул. Садова, 1, тел.: (067) 630-38-01, e-mail: info@zernari.com.ua) яке спеціалізується на виробництві борошна пшеничного та сушених продуктів, повідомляє про наміри отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для виробничого комплексу «Млин», розташованого за адресою: 28008, Кіровоградська обл., Олександрійський р-н, Олександрійська ТТ, м. Олександрія, вул. Садова, 1

Мета отримання дозволу на викиди: виконання вимог статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря».

Згідно ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» діяльність об'єкту не підлягає оцінці впливу на довкілля.

Борошномельний комплекс складається із двох одноступінних переробних ліній «А» і «Б» із потужністю виробництва до 150 т/добу кожна. Річна потужність об'єкту із переробки сировини становить до 90тис.тонн зернових культур. Окрема виробнича лінія представляє собою комплекс високомеханізованого зерноочисного, розмелюного, просівального, транспортного та фасувального обладнання фірми. Продукція комплексу включає борошно декількох сортів, висівки, крупні і т.т. Кожна виробнича лінія борошномельного комплексу (одноступінні секції «А» і «Б») починається з комплексу устаткування для підготовки зерна до помелу, до складу якого входять силоси, регулюючі і транспортні пристрої для формування помольних партій зерна; машини та апарати для відділення домішок, що відділяються від зерна геометричними розмірами, формою, щільністю, магнітними та іншими властивостями; машини та апарати для гідротермічної і механічної обробки поверхні зерна; пристрої для дозування і контролю якості зерна. До складу ліній входить декілька крупкоутворюючих (обдирних) комплексів обладнання, кожен з яких містить магнітні сепаратори, вальцові

верстати, розсиви і ситовийні машини. В ході технологічного процесу від першого до останнього комплексу крупність оброблюваних частинок зменшується. Головними є 4-8 розмелювальних комплексів, що включають магнітні сепаратори, вальцові верстати, ентолейтори і розсиви. Перший, другий і третій комплекси по ходу технологічного процесу призначені для отримання борошна вищого сорту. У комплексах з четвертого по шостий отримують борошно вищого і першого сорту. Наступні комплекси розмелюного устаткування забезпечують отримання борошна першого і другого сорту. Завершальний комплекс включає обладнання для вального дозування і змішування групових потоків (вагоментів сортів борошна), смістості для зберігання готової продукції, вагонетний пристрій та фасувальні машини. Також на підприємстві діє комплекс допоміжного обладнання, що здійснює обробку (грануляцію) побічних продуктів виготовлення борошна, забезпечує виробництво теплової енергії для опалення приміщень і технологічного парою, стисненим повітрям, електричною енергією (резервне джерело) і т.т. Основне обладнання борошномельного комплексу оснащено аспіраційними та вентиляційними системами із газоочисними установками АСІ-АС19 у вигляді циклонів і фільтрів. Всього на об'єкті виявлено 43 стаціонарних джерела викидів забруднюючих речовин, у т.ч. 25 організованих та 18 неорганізованих.

Загальний обсяг викидів забруднюючих речовин становить 1142,1938305 т/рік, у т.ч.: оксид вуглецю - 3,2331, вуглецю діоксид - 1100,816, метан - 4,266, залізо та його сполуки (у перерахунок на залізо) - 0,0002, хром та його сполуки (у перерахунок на триоксид хрому) - 0,0000005, манган та його сполуки (у перерахунок на діоксид мангану) - 0,00001, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) - 16,9097, пил зерновий - 1,3904, пил неорганічний, що містить двоокис кремнію в %: більше 70 (дінас та ін.) - 0,028, пил борошна - 0,418, сажа - 0,004, оксиди азо-

Прогноз погоди за даними Sinoptik.ua

Сонце

Схід: 07:06

Захід: 16:06

Тривал.: 9:00

Місяць

Фаза: 0%

Молодик

Прикмети листопада

Сильний північно-східний вітер у листопаді – бути дощу або мокрому снігу.

Ожеледиця починається з туману.

Гуси на березі ставка ховають голови в пір'я – похолодає.

Кури сходять до купи – на невеликі приморозки.

Півень хвіст волочить – незабаром випаде сніг.

Сорока тулиться до оселі – бути віхолі.

Якщо в листопаді з'явилися комарі – зима буде теплою.

Перед дощем індички «горбляться».

20 листопада

День +7

Ніч +2

21 листопада

День +14

Ніч +8

22 листопада

День +13

Ніч +11

23 листопада

День +10

Ніч +8

24 листопада

День +9

Ніч +4

25 листопада

День +7

Ніч +2

26 листопада

День +16

Ніч +12

Нотатки натураліста

ШВЕДСЬКИЙ СОЛОВЕЙКО

Синьошійка – це невеличкий полохливий птах з родини дроздових. По землі вона пересувається характерними кроками, тому здається, що в неї дуже довгі ноги. Вона мешкає у заболочених місцях, де є густі зарості очерету, кущів, високоств'я по берегах річок, озер, ставків, а також у вільхових лісах та заплавах лісах. В Україні вона гніздиться в лісостеповій та степовій смугах. Таку пташку натуралісти побачили і сфотографували недалеко



Пантаївки Олександрійського району.

У 18 ст. синьошійку дослідив і описав відомий науковець Карл Ліней. Він назвав її шведським соловейком.

Цікаво, що синьошійка здавна славиться співескими здібностями. Зокрема відома тим, що вміє наслідувати голосам інших птахів,

що живуть поблизу її гнізда. Протягом декількох днів вона повторює зачені звуки, включаючи у свій репертуар нову мелодію. Старші птахи іноді можуть пригадати і повторити пісню, яку виконували за рік до того. Синьошійки також можуть імітувати механічні звуки, наприклад, звуки паровозного гудка.

Жителі Лапландії називають цих пташок стоязими.

У період гніздування самці часто співають на льоту. Пісня самця синьошійки починається частіше з щибету, що з постійно прискорюється.

Смакує стоголоса пташка дощовими черв'яками, комахами, їхніми личинками, плодами або насінням.

ІМЕНІНИ

20 листопада: Анатолій, Арсен, Василь, Володимир, Григорій, Іван, Макар, Микола, Олександр, Олексій, Ганна, Тетяна. **21 листопада:** Олександр. **22 листопада:** Борис, Василь, Володимир, Іван, Ілля, Максим, Марко, Михайло, Олексій, Опанас, Павло, Петро, Федір. **23 листопада:** Борис, Григорій, Іван, Макар. **24 листопада:** Григорій, Євген, Іван, Михайло, Катерина. **25 листопада:** Андрій, Василь, Віктор, Григорій, Дмитро, Іван, Микола, Павло, Петро, Семен, Ярослав. **26 листопада:** Василь, Георгій, Данило, Іван, Ілля, Михайло, Назар, Микола, Петро, Юліан, Яків.

НЕ ТОЙ ДРУГ, ХТО МЕДОМ МАЖЕ, А ТОЙ, ХТО ПРАВДУ КАЖЕ!

Овен. Тиждень ще раз підтвердить, що віра в себе – головний ключ до успіху. Навіть якщо вас не підтримують оточуючі, не дозволяйте чужим сумнівам гасити ваш ентузіазм. Події переконають, що ви рухаетесь в правильному напрямку, навіть якщо шлях здається повільним. Можливий несподіваний жест подяки від людини, яку ви колись підтримали. Будуть нові цікаві проекти. Успіх переговорів залежатиме виключно від чіткості ваших аргументів. У особистому житті очікуються приємні зміни.

Телевіз. Деякі обставини можуть повернутися не так, як ви планували, але не поспішайте засмучуватися – це поворот долі, а не глухий кут. Іноді життя саме коригує наш шлях, приборкуючи зайве. Спробуйте прийняти зміни спокійно і зосередьтеся на тому, що дійсно контролюєте. Зараз не варто будувати глобальні плани, краще зайнятися повсякденними справами. Уміння порозумітися з різними людьми обіцяє прибуток.

Близни. Цього тижня все залежатиме від того, як швидко ви перетворите супротивників на союзників. Цьому сприятиме ваш дар красномовства і уміння переконувати навколишніх. З'явиться шанс завести цінні знайомства. Не поспішайте ухвалювати рішення, особливо, якщо відчуваєте внутрішню напругу. Дозвольте собі переосмислити плани і вибудувати більш стійку стратегію. Прислухайтеся до своєї інтуїції – саме вона підкаже, де схована можливість самореалізації, яку ви раніше не помічали.

Риби. Цей тиждень наповнений м'якою, надихаючою енергією. На вас чекають емоційні відкриття, нові творчі ідеї або несподівані прояви почуттів. Можливо, хтось із минулого нагадає про себе, пробудивши у вас теплі спогади. Вірте своїм почуттям – зараз саме вони ведуть вас до внутрішнього оновлення. Ваше серце відкрите, і це приваблює добрих людей. Можливі романтичні зізнання або нове натхнення, пов'язане з мистецтвом.

Лев. Тиждень пропонує вам усамітнитися, щоб почути свій внутрішній голос. Можливо, останні події виснажили вас, і тепер потрібно трохи тиші, щоб знову відчути рівновагу. Це гарний час для роздумів, медитації або перегляду цілей. Ваша самотність – не ізоляція, а простір для переродження. До кінця тижня з'явиться відчуття внутрішнього просвітлення і готовність діяти. Не варто ділитися своїми планами з кожним зустрічним – частина ідей потребує дозрівання.

Діва. Деякі проекти або стосунки можуть застопоритися, викликаючи роздратування. Але не поспішайте тиснути на ситуацію – краще дайте їй час дозріти. Зараз важливо завершити старі справи і не хопатися за нові. Можливо, вам варто відпустити те, що вже вичерпало себе, щоб звільнити місце для чогось більшого. Терпіння і спокій допоможуть вам побачити приховану логіку того, що відбувається.

Телевіз. На першому плані знову емоційний стан. Ваша чуйність виявлятиметься в розумінні проблем оточуючих, їхніх настроїв. Це чудовий час для налагодження стосунків, ширих розмов і творчого натхнення. Не бійтеся мріяти – ваші бажання в цей період особливо близькі до виконання. Період сприятливий для початку нових справ. Ви будете відкриті для ділових пропозицій. Довіртеся своїм друзям, і вони допоможуть хорошию ідеєю.

Скорпіон. Настав момент переоцінки. Ви не мовитеся на своє життя під новим кутом, усвідомлюючи, що колишні методи більше не працюють. Не чинить опір цій паузі – вона необхідна, щоб знайти новий шлях. Іноді потрібно проаналізувати події і відпустити старі прихильності. Ваше прозріння принесе свободу і нове натхнення. До середини тижня ви відчуєте, що внутрішні зміни вже почалися.

Стрілець. Тиждень змусить замислитися про те, в якому напрямку рухатися далі. Можливо, ви витрачаєте сили на справи, які не приносять результату. Не бійтеся змінити курс. Зараз час оновити пріоритети. Відмовтеся від того, що не живить вашу душу. У давній дружній компанії може скластися неоднозначна ситуація, і багато що залежатиме від ваших дій. У сім'ї вас чекає спокій і благополуччя.

Козеріг. Ви проявляєте витривалість і внутрішню стійкість, але тепер важливо додати трохи емоційності. Іноді сила – це не тиск, а вміння зберігати спокій у хаосі. Якщо хтось поруч потребує вашої підтримки, допоможіть, але не забувайте і про власні кордони. Дозвольте собі трохи відпочинку. До кінця тижня ви відчуєте гармонію між волею і серцем.

Водолій. Ви можете відчути, що щось вислизає з-під контролю, але це початок оновлення. Не тримайтеся за старі звички, які заважають розвитку. Зараз важливо послабити хватку і довіритися змін. Щоб не втрачати впевненість і позитив, частіше спілкуйтеся з друзями і близькими людьми. Не опускайте руки, у вас усе вийде, але знадобиться трохи більше зусиль.

Риби. Тиждень може принести завершення подій, які не мають розвитку або емоційного циклу. Вам важливо не триматися за минуле, а подякувати йому за уроки. З цього досвіду народиться нова мудрість і бажання рухатися вперед. Довіртеся інтуїції – вона поведе вас до початку чогось по-справжньому світлого. На вас може чекати розмова, яка перевірить вашу емоційну зрілість.

Святкові і пам'ятні дні

20 листопада – Всесвітній день дитини. Міжнародний день відмови від паління. Міжнародний день філософії. Прекрасний день. **2003** – в Антарктиді знайдено лід віком 900 тисяч років. **1943** – на Волині під охороною УПА почалася перша конференція поневолених москвою народів, на якій була оформлена політична організація – Антибільшовицький Блок Народів (АБН). **1917** – своїм 3-м Універсалом Українська Центральна Рада проголосила незалежність УНР.

21 листопада – День Гідності та Свободи. **2013** – в Україні почався Євромайдан. Всесвітній день рибальства. Всесвітній день телебачення. Всесвітній день сукні.

22 листопада – День пам'яті жертв Голодомору. День музиканта. Міжнародний день сина. **2004** – початок Помаранчевої революції. **1963** – вбито президента США Кеннеді.

23 листопада – Європейський день без-

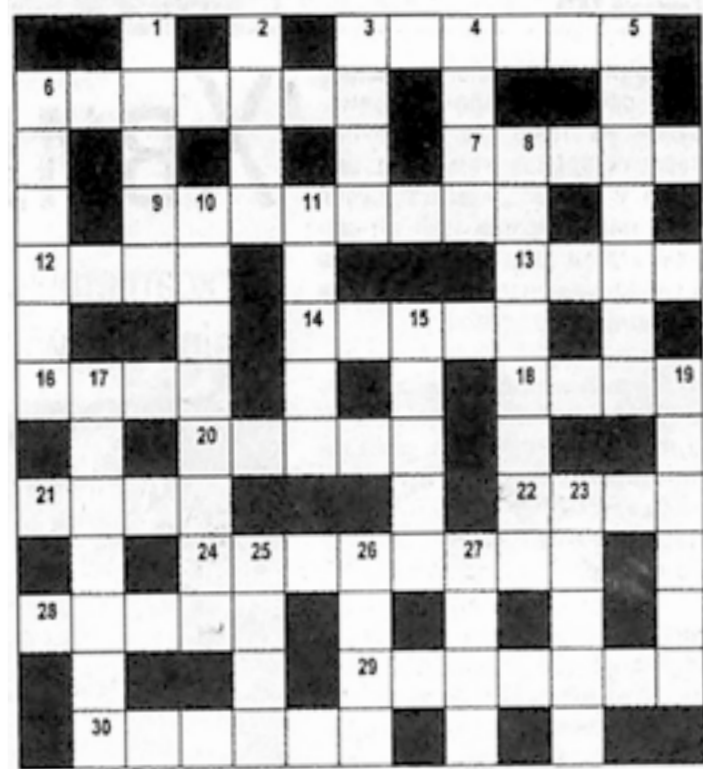
домних людей. Греція відзначає День Геродота. **1996** – офіційне закінчення війни в Чечні. Тодішній президент Росії Борис Єльцин підписав указ про виведення близько 6 тис. російських солдатів з території Чечні. **1708** – РПЦ з ініціативи Петра I проголосила анафему гетьману Івану Мазепі, яка чинна й донині.

24 листопада – Міжнародний день еволюції. Всесвітній день червоного вина. День здобуття друзів. (Відзначається в день народження Дейла Карнегі, автора книги «Як здобувати друзів і впливати на людей»).

25 листопада – Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок. **1992** – Кабінет міністрів України видав постанову «Про випуск в обіг приватизаційних майнових сертифікатів». **1859** – Чарльз Дарвін опублікував свою працю «Походження видів», яка стала основоположною у сфері еволюційного вчення.

26 листопада – Всесвітній день боротьби з невибірковою використанням агрохімікатів. День жінки-рокера.

КРОСВОРД



По горизонталі: 3.Мілководна частина океану, моря. 6.Греко-готське князівство на півострові Крим у 14-15 століттях. 7.Країна Середземномор'я. 9.Український письменник, автор новели «Камінний хрест». 12.Парагвайський чай. 13.Військовий тактичний підрозділ. 14.Квітка, яка у перекладі з грецької мови означає «зірка». 16.Один із перших приватних закладів вищої освіти в Україні. 18.Мережа кав'ярень у Кропивницькому. 20.Випромінююча поверхня телевізора. 21.Бранці, захоплені в полон під час набігів турків для продажу на невольничих ринках (15-18 ст.). 22.Мисливський човен у народів півночі. 24.Музейний або виставковий предмет. 28.Знаменитий рок-гурт «Пінк ...». 29.Нісенітниця, безглуздя. 30.Могутній титан, який тримав на плечах небо (міф.).

По горизонталі: 1.Агора. 6.Кіссе. 9.Агресор. 10.Краса. 11.Салон. 12.Білик. 13.Агрегат. 15.Лем. 17.Саар. 18.Склера. 19.Атака. 20.Папуга. 22.ФІСА. 24.Дуе. 25.Кашенко. 26.Роблю. 27.Азмун. 28.Ухань. 29.Кожушко. 30.Аврам. 31.УАЗик. **По вертикалі:** 2.Герога. 3.Раснер. 4.Ага. 5.Семіт. 6.Косинка. 7.Ірак. 8.Стокер. 12.Балта. 13.АСОПД. 14.Распе. 15.Ленін. 16.Макао. 18.Скраю. 19.Агроном. 21.Ауезов. 22.Фейхоа. 23.Скунси. 25.Клоун. 26.Рука. 28.УКУ.

Відповіді на кросворд з №46

Обласна щотижнева газета
Засновник:
Засікан
Олег Борисович
Свідчення про державну реєстрацію друкованого ЗМІ:



№ 47 (833)

20.11.2025

Поштова адреса: 25006
м. Кропивницький,
вул. Гоголя, 44
Тел.: 0687740075
E-mail:
nashemisto_kr@ukr.net

Тираж 3255
Зам. №860

Редакція не завжди поділяє думку авторів публікацій та залишає за собою право редагувати і скорочувати авторські тексти. За зміст реклами редакція відповідальності не несе. Віддруковано: ФОП Журило С.Д., м. Черкаси, вул. Кобзарська, 1-а. Рекомендована ціна – договірна.

